

ΣΑΒΒΑΤΙΑΙΑ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ

ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΙ ΦΙΛΑΘΕΟΤΙΚΗ.

ΤΕΥΧΟΣ Α'. Ἀριθ. 17.

Σάββατον 4/13 Ἀπριλίου 1878.

Τιμὴ 3 χαρτόγρασα.

Κωνσταντινούπολις, 31/12 Ἀπριλίου.

ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΕΒΔΟΜΑΣ.

ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ ΤΟΥ ΛΟΡΔΟΥ ΣΑΛΙΣΒΟΥΡΗ

*πρὸς τοὺς ἐν τῇ Ἀλλοδαπῇ πρεσβευτὰς
τῆς Ἀγγλίας.*

Ἰπουργεῖον τῶν ἐξωτερικῶν, 1 Ἀπριλίου 1878.

Mν. Λόρδε.—Ἡ βασίλισσα ἐνετείλατό μοι νὰ παρακαλέσω τὴν Ὑμετέραν Ἐξοχότητα, ὅπως διασαφίσητε εἰς τὴν κυβέρνησιν, παρ' ἧ ἐστὲ διαπεπιστευμένος, τὴν πολιτικὴν πορείαν, ἣν ἡ τῆς ἀνάσσης κυβέρνησις καθήκον αὐτῆς ἔκρινε νὰ τραπῆ ὡς πρὸς τοὺς προκαταρκτικούς ὅρους τῆς συνθήκης, τοὺς συνομολογηθέντας μεταξὺ τῆς ὀθωμανικῆς καὶ τῆς ῥωσικῆς κυβερνήσεως, καὶ ὡς πρὸς τὸ προταθὲν εὐρωπαϊκὸν συνέδριον πρὸς ἐξέτασιν τῆς συνθήκης ταύτης.

Τῇ 14 ἰανουαρίου ἡ κυβέρνησις τῆς ἀνάσσης ὑπ' ὄψιν ἔχουσα τὰς φήμας περὶ προσεχοῦς ἐνάρξεως εἰρηνικῶν διαπραγματεύσεων μεταξὺ τῆς ῥωσικῆς κυβερνήσεως καὶ τῆς Πύλης, προτιθεμένη δὲ νὰ προλάβῃ πᾶσαν δυνατὴν παρανόησιν, ἐνετείλατο τῷ λόρδῳ Α. Λόφτους ν' ἀνακοινώσῃ τῷ πρίγκηπι Γορτσάκωφ ὅτι κατὰ τὴν γνώμην τῆς ἀγγλικῆς κυβερνήσεως πᾶσα μεταξὺ τῆς Ῥωσσίας καὶ τῆς Πύλης συνθήκη ἐπιχερούσα τὰς συνθήκας τοῦ 1856 καὶ 1871 ἔδει νὰ ἦναι συνθήκη εὐρωπαϊκὴ, οὐδόλως δ' ἔγκυρος θὰ ἦτο ἄνευ τῆς συγκαταθέσεως τῶν δυνάμεων, αἰτίνες συνυπέγραψαν τὰς συνθήκας ἐκείνας.

Τῇ 25 ἰανουαρίου ἡ ῥωσικὴ κυβέρνησις δι' ἀπαντήσεως αὐτῆς διεβεβαίωτο ὅτι οὐδόλως προέθετο νὰ καθορίσῃ μόνη (isolément) εὐρωπαϊκὰ ζητήματα, σχετιζόμενα πρὸς τὴν συνομολογηθησομένην εἰρήνην (se rattachant à la paix).

Ἡ κυβέρνησις τῆς ἀνάσσης πληροφορηθεῖσα ὅτι αἱ τῆς εἰρήνης βάσεις εἶχον συμφωνηθῆ ἐν Καζανλίκ μεταξὺ τῶν ἀντιπροσώπων Τουρκίας καὶ Ῥωσσίας, ἔγραψε τῇ 29 ἰανουαρίου πρὸς τὸν λόρδον Α. Λόφτους νὰ γνωστοποιήσῃ εἰς τὴν ῥωσικὴν κυβέρνησιν ὅτι τὸ ἀγγλικὸν ὑπουργεῖον, καίπερ ἀναγνωρίζον πᾶσαν μεταξὺ ῥώσων καὶ τούρκων πληρεξουσίων ἐν Καζανλίκ γενομένην σύμβασιν πρὸς συνομολόγησιν ἀνακωχῆς καὶ καθορισμὸν τῶν τῆς εἰρήνης βάσεων ὡς ὑποχρεωτικὴν διὰ τοὺς δύο ἐμπολέμους, διακηρύττει ὅτι, ἐὰν διὰ τῶν συμφωνηθέντων ἐσκοπεῖτο τροποποίησις τῶν εὐρωπαϊκῶν συνθηκῶν καὶ ἐπήρειά τις εἰς τε τὰ γενικὰ καὶ εἰς τὰ βρετανικὰ συμφέροντα, οὐδόλως δυνατὸν ἀπέβαινε τῇ κυβερνήσει τῆς ἀνάσσης ν' ἀναγνωρίσῃ ἐγκύρους τοιαύτας συμβάσεις, ἐκτὸς ἂν αὐταὶ ἐγίνοντο ἀποδεκταὶ τῇ συναίνεσει τῶν συνυπογραψασῶν τὴν παρισινὴν συνθήκην δυνάμεων.

Τῇ 30 ἰανουαρίου ὁ λόρδος Α. Λόφτους καθυπέβαλε τὴν διακήρυξιν ταύτην εἰς τὸν πρίγκηπα Γορτσάκωφ, ἡ δὲ Α. Ὑψηλότης ἀπάντησεν ὅτι πρὸς ἐπίτευξιν ἀνακωχῆς ἀναγκασίον ἦν ὁ καθορισμὸς βάσεων τινῶν εἰρήνης, αἰτίνες ἔδει νὰ θεωρηθῶσι προκαταρκτικαὶ καὶ οὐδόλως ὀριστικαὶ ὡς πρὸς τὴν Εὐρώπην. Ὁ πρίγκηψ Γορτσάκωφ κατηγορηματικῶς εἶπεν αὐθμερὸν ὅτι ζητήματα ἀναφερόμενα εἰς εὐρωπαϊκὰ συμφέροντα θὰ καθορίζοντο τῇ συναίνεσει τῶν μεγάλων δυνάμεων καὶ ὅτι κατὰ τὴν ἔννοιαν ταύτην σαφεῖς καὶ ὀριστικὰς εἶχε δώσει ἤδη διαβεβαιώσεις εἰς τὴν κυβέρνησιν τῆς Ἀγγλίας.

Τῇ 4 φεβρουαρίου ὁ πρεσβευτὴς τῆς Αὐστρίας ἐκοινοποίησεν ἡμῖν τηλεγράφημα δι' οὗ προσεκαλεῖτο ἡ κυβέρνησις τῆς ἀνάσσης ὅπως μετὰσχῃ συνδιασκέψῃς ἐν Βιέννῃ, ἡ δ' ἀγγλικὴ κυβέρνησις ἀμέσως ἀπεδέξατο τὴν πρό-

τασιν εκείνην. Τῆ 5 φεβρουαρίου ἡ Α. Ἐξ. διεβίβασε τῷ λόρδῳ Δέρβυ τὴν αὐτὴν αἴτησιν κατὰ τύπους ἔχουσαν ὡς ἐξῆς: «Ἡ Αὐστροουγγαρία, ὡς δυνάμις συνυπογράψασα τὰς διεθνεῖς συμβάσεις, ὧν σκοπὸς ἦν ἡ διακανόνισις τοῦ ἐν Ἀνατολῇ πολιτικοῦ συστήματος, ἐπεφυλάξατο πάντοτε ἑαυτῇ ἀπέναντι τοῦ ὑφισταμένου πολέμου τὸ ἐπιβάλλον αὐτῇ μέρος ἐπιβόης διὰ τὴν ὀριστικὴν διακανόνισιν τῶν ὄρων τῆς γεννησομένης συνθήκης. Ἡ τῆς Ῥωσσίας αὐτοκρατορικῆς κυβέρνησις, εἰς ἣν ἐκοινοποιήσαμεν τὰ εἰκότα κατὰ τὴν ἔννοιαν ταύτην, ἐξετίμησε τὰς ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου θεωρίας ἡμῶν. Σήμερον, ὅτε οἱ τῆς εἰρήνης προκαταρκτικοὶ ὅροι ὑπεγράφησαν μεταξὺ Ῥωσσίας καὶ Τουρκίας, ἡ τῆς Αὐστροουγγαρίας κυβέρνησις φρονεῖ ὅτι ἐπέστη ἡ ὥρα ὡπως ἐπιτύχη τὴν τῆς Εὐρώπης ὁμοφωνίαν πρὸς ἐνδεχομένην τροποποίησιν τῶν προμνησθεισῶν συνθηκῶν. Πρὸς τὸν σκοπὸν τούτον φρονοῦμεν ὅτι διὰ τὴν κοινὴν ταύτην συνεννόησιν τὸ καταλληλοτάτον μέσον ἐστὶν ἡ συγκρότησις συνδιασκέψεως τῶν δυνάμεων αἰτινες συνυπέγραψαν τὴν παρισινήν συνθήκην τοῦ 1856, ὡς καὶ τὸ λονδίνιον πρωτόκολλον τοῦ 1871».

Τῆ 9 τοῦ αὐτοῦ μηνὸς ἡ κυβέρνησις τῆς Αὐστρίας προέτεινε ὅτι ἀντὶ τῆς συγκροτήσεως *συνδιασκέψεως* ἐν Βάδεν-Βάδεν, ἐνθα ἐπρόκειτο νὰ συγκροτηθῇ τοιαύτη, *συνέδριον* ἐμελλε νὰ συνέλθῃ ἐν Βερολίῳ. Ἡ κυβέρνησις τῆς ἀνάσσης ἀπήντησεν ὅτι ὡς πρὸς τὴν τροποποίησιν ταύτην οὐδεμίαν εἶχε νὰ προβάλλῃ ἀντιρροήσιν, ἀλλ' ὅτι ἐπιθυμητόν θὰ ἦτο ἐκ τῶν προτέρων νὰ διατυπωθῇ σαφῶς ὅτι πάντα τὰ ζητήματα, ἅπερ ἐθίγοντο ἐν τῇ μεταξὺ Ῥωσσίας καὶ Τουρκίας συνομολογηθείσῃ συνθήκῃ εἰρήνης, θὰ ἐθεωροῦντο ὡς ἀντικείμενα συζητήσεως ἐν τῷ συνεδρίῳ, καὶ ὅτι οὐδεμία ἀλλοίωσις τῆς τῶν πραγμάτων καταστάσεως, καθωρισμένης διὰ προγενεστέρων συνθηκῶν, ἔγκυρος θ' ἀνεγνωρίζετο πρὸ τῆς ἀποδοχῆς τῆς νέας συνθήκης ὑπὸ τῶν δυνάμεων.

Τῆ 12 μαρτίου ἐκοινοποιήθη πρὸς τὸν κόμητα Βάυστ ὅτι ἡ κυβέρνησις τῆς ἀνάσσης, πρὶν ἢ ὀριστικῶς ἀποφανεθῇ περὶ συμμετοχῆς αὐτῆς εἰς τὸ συνέδριον, εἶδε νὰ λάβῃ σαφεῖς διευκρινήσεις ὡς πρὸς τὰ σημεῖα τὰ ἀναφερόμενα ἐν τῇ πρὸς αὐτὸν ἐπιστολῇ τῆς 9 τοῦ αὐτοῦ μηνός. Τῆ 13 ἡ ἀγγλικὴ κυβέρνησις ὀριστικώτερον διετύπωσε τὸν πρῶτον ὄρον: «Ὅτι ἀνάγκη σαφῶς νὰ ἐννοήτῃ πρὶν ἢ συμ-

μετάσχη τοῦ συνεδρίου ἐὰν ἕκαστον ἄρθρον τῆς μεταξὺ Ῥωσσίας καὶ Τουρκίας συνθήκης θὰ καθυπεβιάζετο εἰς τὸ συνέδριον, οὐχὶ βεβαίως πρὸς ἀποδοχὴν, ἀλλ' ὅπως καθορισθῆ τίνα τὰ ἐν τῇ συνθήκῃ ταύτῃ ἄρθρα τὰ χρῆζοντα τῆς ἀποδοχῆς καὶ τῆς συμπράξεως τῶν διαφόρων δυνάμεων καὶ τίνα τὰ μὴ τοιαῦτα».

Τῆ 14 ὁ τῆς Ῥωσσίας πρεσβευτῆς ἐκοινοποίησεν ἡμῖν τὸ ἐπόμενον τηλεγράφημα τοῦ πρίγκηπος Γορτσάκωφ. «Αἱ μεγάλαι δυνάμεις ἀπασαι γινώσκουσιν ἤδη ὅτι τὸ ὄλον κείμενον τῆς μετὰ τῆς Ὑψηλῆς Πύλης προκαταρκτικῆς συνθήκης κοινοποιήσεται αὐταῖς ἅμα τῇ ἀνταλλαγῇ τῶν ἐπικυρώσεων, ἡ δ' ἐπικύρωσις αὐτῆ δὲν θὰ βραδύνῃ. Ἡ προκαταρκτικὴ συνθήκη δημοσιευθήσεται ταυτόχρονως καὶ ἐνταῦθα. Οὐδὲν ἔχομεν νὰ κρύψωμεν».

Τῆ 17 τοῦ αὐτοῦ μηνός ὁ λόρδος Α. Λόφτους διεβίβασεν ἡμῖν τὸ κείμενον ὑπομνήματος τοῦ πρίγκηπος Γορτσάκωφ ὡς ἐξῆς. «Ἀπεντῶν εἰς τὴν γενομένην μοι ὑπὸ τοῦ λόρδου Α. Λόφτους κοινοποίησιν τῆς διακοινώσεως, δι' ἧς ὁ λόρδος Δέρβυ ἀπήντησεν εἰς τὴν τοῦ κόμητος Βάυστ πρότασιν περὶ συγκροτήσεως συνεδρίου ἐν Βερολίῳ, ἔχω τὴν τιμὴν νὰ ἐπαναλάβω τὴν διαβεβαίωσιν, ἣν ὁ κόμης Σουβαλὼφ ἐνετάλη ἤδη νὰ δώσῃ εἰς τὴν κυβέρνησιν τῆς Α. βρετανικῆς Μεγαλειότητος, ὅτι δηλαδὴ τὸ κείμενον τῆς μεταξὺ Ῥωσσίας καὶ Τουρκίας συνομολογηθείσῃ συνθήκης κοινοποιήσεται αὐταῖς λέξεσιν εἰς τὰς μεγάλας δυνάμεις πρὸ τῆς συγκροτήσεως τοῦ συνεδρίου, καὶ ὅτι ἐν αὐτῷ τούτῳ τῷ συνεδρίῳ ἐκάστη τῶν δυνάμεων θὰ ἔχη τὴν πλήρη ἐλευθερίαν τῶν ἀποφάσεων καὶ τῆς ἐνεργείας αὐτῆς».

Ἐν ἑτέρῃ διακοινώσει ληφθεῖσα τῆ 18 ὁ λόρδος Α. Λόφτους ἐγνωστοποίησεν ἡμῖν ὅτι ὁ πρίγκηψ Γορτσάκωφ εἶπεν αὐτῷ ὅτι σιγὴν μὲν οὐδόλως ἠδύνετο νὰ ἐπιβάλλῃ οὐδενὶ τῶν μελῶν τοῦ συνεδρίου, ἀλλ' ὅτι θὰ ἐδέχετο συζητήσιν μόνον ἐπὶ τῶν ὄρων τῆς συνθήκης ἐκείνων, ὅσοι σχετίζονται πρὸς συμπερόντα εὐρωπαϊκά.

Τοῦ λόρδου Δέρβυ αἰτήσαντος παρὰ τοῦ κόμητος Σουβαλὼφ ἀπάντησιν τοῦ πρίγκηπος Γορτσάκωφ, ἡ Α. Ἐξ. ὁ Ῥώσσοσ πρεσβευτῆς ἐγνωστοποίησε τῆ 19 πρὸς τὸν λόρδον Δέρβυ ὅτι «Ἐντολήν εἶχε νὰ παρκαστήσῃ εἰς τὴν κυβέρνησιν τῆς Α. Μ. ὅτι ἡ μεταξὺ Ῥωσσίας καὶ Τουρκίας συνομολογηθείσα συνθήκη— ἡ μία καὶ μόνη ὑπάρχουσα, διότι οὐδεμία ὑπῆρχε σύμβασις μυστικῆ— θὰ ἐκοινοποιεῖτο εἰς τὴν κυβέρνησιν τῆς ἀνάσσης; ὁλόκληρος καὶ

πολὺ πρὸ τῆς συγκροτήσεως τοῦ συνεδρίου. Ἡ κυβέρνησις τῆς ἀνάσσης, ὁμοιοτρόπως πρὸς τὰς λοιπὰς μεγάλας δυνάμεις, ἐπεφυλάσσετο ἑαυτῇ τὴν ἐν τῷ συνεδρίῳ πλήρη ἐλευθερίαν ἀποφάσεως καὶ ἐνεργείας. Αὐτὸ τοῦτο τὸ τῆς πλήρους ἐλευθερίας δικαίωμα ὅπερ ἡ Ῥωσσία οὐδόλως διεφιλονείκει εἰς τὰς λοιπὰς δυνάμεις ἀπῆται καὶ δι' ἑαυτὴν, διότι προφανῶς θὰ ἐπεβιάζετο αὐτῇ περιορισμός, ἐὰν μόνη μεταξὺ ἀπασῶν τῶν δυνάμεων ἡ Ῥωσσία συνῆπτεν ὑποχρεώσιν τινα προκαταρκτικὴν».

Τῆ 21 ὁ λόρδος Δέρβυ ἀπήντησεν «ὅτι ἡ κυβέρνησις τῆς ἀνάσσης οὐδόλως θ' ἀπεμακρύνετο τῆς θέσεως ἣν σαφῶς ἤδη ὥρισεν, ὅτι, δηλαδὴ, πρὶν ἢ μετάσχη τοῦ συνεδρίου, δεόν νὰ κατανοηθῇ εὐκρινῶς ὅτι ἕκαστον ἄρθρον τῆς μεταξὺ Ῥωσσίας καὶ Τουρκίας συνθήκης μέλλει νὰ καθυποβληθῇ εἰς τὸ συνέδριον, οὐχὶ βεβαίως πρὸς ἀποδοχὴν, ἀλλ' ὅπως κριθῆ ποῖα τὰ ἄρθρα ἅπερ χρῆζονται τῆς ἀποδοχῆς ἢ τῆς συμπράξεως τῶν ἄλλων δυνάμεων, ὡς καὶ ποῖα τὰ μὴ χρῆζοντα».

Ἡ κυβέρνησις τῆς ἀνάσσης οὐδόλως δύναται ν' ἀποδεχθῇ τὴν τοῦ πρίγκηπος Γορτσάκωφ θεωρίαν, ὅτι ἡ ἐν τῷ συνεδρίῳ γνώμη καὶ ἐλευθερία τῆς Ῥωσσίας ἤθελέ πως παρὰ πᾶσαν ἄλλην δυνάμιν ἐλαττωθῆ διὰ τῆς προηγουμένης ταύτης συνεννοήσεως. Κατὰ συνέπειαν ἡ κυβέρνησις τῆς ἀνάσσης ἐπιθυμεί νὰ μάθῃ ἐὰν ἡ κυβέρνησις τῆς Ῥωσσίας συνῆνει ὅπως ἢ πρὸς τὰς δυνάμεις καθυποβολῆ *ὁλόκληρου* τῆς συνθήκης θεωρηθῇ ὡς ἡ κατάθεσις τῆς συνθήκης ταύτης ἐνώπιον τοῦ συνεδρίου, καὶ τοῦτο ὅπως ἡ συνθήκη ὁλόκληρος ἐν ταῖς συναρθείσας αὐτῆς πρὸς τὰς ὑφισταμένας συνθήκας ἐξετασθῆ καὶ ληφθῆ ὑπ' ὄψιν ἐν τῷ συνεδρίῳ».

Τῆ 26 ὁ κόμης Σουβαλὼφ ἔγραψε πρὸς τὸν λόρδον Δέρβυ ὅτι «Τὸ αὐτοκρατορικὸν ἀνακτοβούλιον καθῆκον αὐτοῦ ἐθεώρησε νὰ ἀρκεσθῆ εἰς τὴν διακλήρυσιν ἣν αὐτὸς ἐνετάλη νὰ διαβιβάσῃ εἰς τὴν κυβέρνησιν τῆς ἀνάσσης καὶ ἧτις ἐμπεριείχετο ἐν τῇ ἀπὸ 19 μαρτίου ἐπιστολῇ τῇ διαβιβασθείσῃ εἰς τὸν λόρδον Δέρβυ. Ἐπειδὴ διάφοροι ἐρμηνεῖαι ἐδόθησαν ὡς πρὸς τὴν ἐλευθερίαν ἀποφάσεως καὶ ἐνεργείας, ἣν ἡ Ῥωσσία δίκαιον ἐνόμισε νὰ ἐπιφυλάξῃται ἐν τῷ συνεδρίῳ, τὸ αὐτοκρατορικὸν ἀνακτοβούλιον καθώρισε τὴν σημασίαν τῶν λέξεων ὡς ἐξῆς. Ἀρῆσιν εἰς τὰς λοιπὰς δυνάμεις τὴν ἐλευθερίαν τοῦ διεγείρει ἐν τῷ συνεδρίῳ συζητήσιν ἐπὶ ζητημάτων, ἅτινα ἤθελον κριθῆ

ὑπ' αὐτῶν κατάλληλα πρὸς συζήτησιν, ἐπιφυλάσσει δὲ τῇ Ῥωσσιῇ κυβερνήσει τὴν ἐλευθερίαν πρὸς ἀποδοχὴν ἢ μὴ τῆς συζητήσεως ἐπὶ τοιούτων ζητημάτων».

Ἡ κυβέρνησις τῆς ἀνάσσης μετὰ λύπης βλέπει τὴν τοιαύτην τῆς Ῥωσσιῆς κυβερνήσεως ἀπόφασιν. Καὶ κατὰ πόσον μὲν τὰ ἐν Ἀγίῳ Στεφάνῳ συμπεφωνημένα ἤθελον τύχει τῆς κυρώσεως τῶν εὐρωπαϊκῶν δυνάμεων, τοῦτο ἀδύνατον ἐπὶ τοῦ παρόντος νὰ ὀρισθῆ; ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τῇ ὑποθέσει ὅτι τὸ πλεῖστον τῶν ὄρων ἐκείνων ἤθελον τύχει τῆς κυρώσεως ταύτης, ἡ ἐκ τῶν προτέρων ἐπιφυλάξις δικαιοῦματος τοιούτου πρὸς ἀποδοχὴν ἢ μὴ ἀποδοχὴν συζητήσεως ἐν συνεδρίῳ τῶν μεγάλων δυνάμεων, αὐτῇ καθ' ἑαυτὴν τυγχάνει δι' αὐτὸ τοῦτο ἀντικείμενον σπουδαίων ἀντιρροήσεων. Ἀπλῆ ἐξέτασις τῆς συνθήκης ταύτης καταδεικνυσιν ἀρκούντως τὴν ἀνάγκην ἐν ἣ εὐρέθη ἡ κυβέρνησις τῆς ἀνάσσης, ὅπως μὴ ἀποδεχθῆ τὴν ἐν εὐρωπαϊκῷ συνεδρίῳ μερικὴν ἢ τμηματικὴν ἐξέτασιν τῶν διατάξεων αὐτῆς; ἕκαστος ὅρος τῆς συνθήκης ταύτης ἀποτελεῖ ἀλλοίωσιν τῆς συνθήκης τοῦ 1856. Διὰ τῆς δηλώσεως τῆς προσηρητημένης εἰς τὸ πρῶτον πρωτόκολλον τῆς ἐν Λονδίῳ τῷ 1871 συγκροτηθείσης συνδιασκέψεως τῶν μεγάλων δυνάμεων, συμπεριλαμβανομένης καὶ τῆς Ῥωσσίας, ἀνεγνωρίσθη ὅτι «Κυριωτάτην ἀρχὴν τοῦ διεθνούς δικαίου ἀποτελεῖ καὶ ἡ ἀνάγκη ἵνα οὐδεμία δυνάμις δύνηται μόνη καὶ ἀφ' ἑαυτῆς ν' ἀπομακρυνθῆ τῶν ὑποχρεώσεων συνθήκης, ἢ νὰ τροποποιήσῃ τὰ ἐν αὐτῇ καθοριζόμενα ἄνευ τῆς συναίνεσεως τῶν συνυπογεγραμμένων δυνάμεων, συναίνεσεως, ἧτις ἐπιτυγχάνεται διὰ συμβιβασμοῦ φιλικού».

Τούτωνούτως ἐχόντων, ἀδύνατον καθίσταται τῇ κυβερνήσει τῆς ἀνάσσης νὰ συναίνεσῃ εἰς τὴν παρὰ τὴν ἔννοιαν τῆς δηλώσεως ταύτης καθυποβολὴν εἰς τὰς εὐρωπαϊκὰς δυνάμεις ἄρθρων τινῶν τῆς νέας συνθήκης, ἅπερ εἰσὶ τροποποιήσις ὑφισταμένων διὰ συνθηκῶν ὑποχρεώσεων καὶ ἀπομακρύνονται τοῦ γράμματος τῶν συνθηκῶν τούτων. Ἡ συνθήκη αὕτη ἐν γένει καὶ ἡ ἐπήρεια ἢ ἐκ τοῦ συνδυασμοῦ τῶν ἐν αὐτῇ ἀναφερομένων ὄρων ἐπὶ τῶν συμπερόντων τῶν συνυπογραψασῶν τὴν παρισινήν συνθήκην δυνάμεων, σπουδαίως καὶ ὀριστικῶς ἐπιβάλλουσι τὴν ἀνάγκην τοῦ μὴ ἀποδεχθῆναι ἐπιβάλλουσι τὴν ἀνάγκην τοῦ μὴ ἀποδεχθῆναι ἐν τῇ συνθήκῃ ταύτῃ καθοριζομένων. Τὸ σπουδαιότερον ἀποτέλεσμα τῆς ἐν λόγῳ συνθήκης

Ἡ Υ. Ε. ἀναγνώσει τὸ παρὸν ἔγγραφο πρὸς τὸν ἐπὶ τῶν ἐξωτερικῶν ὑπουργὸν . . . καὶ δώσει αὐτῷ ἀντίγραφον.

[Υπογ.] ΣΑΛΙΣΒΟΥΡΗ.

ΤΑ ΚΑΤΑ ΜΙΘΡΙΔΑΤΗΝ.

(Συνέχεια· ἴδε ἀριθ. 16).

Ἄλλ' ἐμμένον πάντοτε ὁ Μιθριδάτης εἰς τὸν κατὰ Ῥωμαίων σκοπὸν, καὶ μελετῶν νὰ ἐπαναλάβῃ τὸν ἀγῶνα, ἐπὶ τοῦ παρόντος μετέβη εἰς Βύσπορον καὶ κατέστησεν ἐκεῖ τὸν υἱὸν αὐτοῦ Μαχάρην βασιλέα, ὑπέταξε δὲ καὶ βαρβάρους τινὰς λαοὺς, πλὴν τῶν ἀντιστάντων Ἀχαιοῦν. Ἐπανελθὼν δὲ, πρῶτον ἐπεμφε πρεσβεῖαν εἰς Ῥώμην, ἐξαιτούμενος τὴν τῶν συνθηκῶν ἐπικύρωσιν· ἐπειδὴ δὲ ἡ σύγκλητος διὰ τὸν τότε τοῦ Σύλλα θάνατον ὀλίγον εἰς τὴν πρεσβεῖαν προσέσχεν, ὁ Μιθριδάτης, μᾶλλον εὐχαριστηθεὶς ἐπὶ τούτῳ, ἤρξατο αὐθις πρὸς τὸν σκοπὸν νὰ ἐνεργῇ. Καὶ τὸν μὲν Τιγράνην ἔπεισε νὰ εἰσβάλῃ ὑπὲρ αὐτοῦ εἰς Καππαδοκίαν (76 π. Χ.), αὐτὸς δὲ συνάγων πανταχόθεν στρατοὺς καὶ θέλων νὰ προφυλαχθῇ ἀπ' ὧν πρότερον ἔπαθεν, ὠπλιζεν ἤδη αὐτοὺς καὶ ἐγύμναζε κατὰ τὸν Ῥωμαϊκὸν τρόπον διὰ τῶν αὐτομόλων τοῦ Φιμβρίου ἀξιωματικῶν καὶ τῶν σταλέντων παρὰ τοῦ ἐπιτυχῶς ἀπὸ πολλοῦ διατηρουμένου ἐν Ἰσπανίᾳ τὴν μαριανὴν σημαίαν περιφήμου Σερτωρίου, οὗ τὴν συμμαχίαν εἶχεν ἐγκαίρως ἐπιζητήσας κατὰ τῶν ἐν Ῥώμῃ κοινῶν ἔχθρῶν. Καὶ ἤδη εἶχεν αὐθις συνηγμένους πεζῶν μὲν καλῶς γεγυμνασμένων δώδεκα μυριάδας, ἵππέων δὲ δεκαεξὶ χιλιάδας καὶ νῆας τετρακοσίας. Καὶ ὅτε, τελευτήσας Νικομήδης, ὁ τῆς Βιθυνίας βασιλεὺς, κατέλιπεν, ὡς ἄλλοτε ὁ Ἄτταλος, κληρονόμους τοῦ ἑαυτοῦ βασιλείου τοὺς Ῥωμαίους, ὁ Μιθριδάτης, ἵνα αὐτὸς προκαταλάβῃ τὴν Βιθυνίαν, πέμπει Ταξιλλὴν καὶ Ἐρμοκράτην μετὰ ἰσχυροῦ στρατοῦ εἰς Παφλαγονίαν· οἱ δὲ Ῥωμαῖοι τότε (75 π. Χ.) ἐκήρυξαν κατ' αὐτοῦ πόλεμον, τὸν τρίτον μιθριδατικόν.

Ἄλλ' ἤρριζον τότε περὶ τῆς κατὰ Μιθριδάτου στρατηγίας ἐν Ῥώμῃ οἱ ὕπατοι Μ. Λούκιος Κόττας καὶ Λεύκιος Λούκουλλος, ἡ δὲ σύγκλητος ἐπέμφεν εἰς Ἀσίαν ἀμφοτέρους (74 π. Χ.), τῷ μὲν Κόττᾳ ἀναθεῖσα τὴν διοίκησιν τῆς ἡδὴ Ῥωμαϊκῆς Βιθυνίας καὶ τὴν φύλαξιν τῆς Προποντίδος, τῷ δὲ Λουκούλλῳ τὴν Κιλικίαν καὶ τὴν κατὰ Μιθριδάτου ἐξουσίαν. Ὁ δὲ δραστήριος Μιθριδάτης, ἔχων τὴν Παφλαγονίαν, τὸν μὲν στρατηγὸν αὐτοῦ Διόφαντον ἐπέμφε μετὰ στρατοῦ πρὸς τὴν Καππαδοκίαν, ὅπως ἐμποδίσῃ τὸν Λούκουλλον, αὐτὸς δὲ εἰσέβαλεν εἰς Βιθυνίαν· νικήσας δὲ τὸν ἄνευ τοῦ Λουκούλλου

ἐπιθυμοῦντα νὰ νικήσῃ Κότταν καὶ τὸν ὑπὸ τὰς διαταγὰς αὐτοῦ Ῥουτίλιον πολιορκεῖ τὸν Κότταν ἐν Χαλκηδόνι, περὶ ἧν καὶ τὸν Ῥωμαϊκὸν στόλον ἐνίκησεν ὁ τοῦ Μιθριδάτου μετὰ μεγάλης νῆων καὶ ἀνδρῶν ἀπωλείας. Ἐπειτα, καταλιπὼν εἰς τὴν τοῦ Κόττα πολιορκίαν στρατὸν, ἐστράφη κατὰ τοῦ ἐπερχομένου Λουκούλλου. Τούτου δὲ μάχην οὐ συνάπτοντος πρὸς ὑπερέχουσαν δύναμιν, ἀλλὰ μᾶλλον διὰ τῆς χρονοτριβῆς καὶ τῆς τῶν τροφίμων παρακωλύσεως πολεμοῦντος, ὁ Μιθριδάτης ἐλθὼν ἐπολιόρκησε τὴν Κύζικον, ὡς εἰς ἐφόδου κυριεύσειν αὐτήν. Ἀλλὰ τότε (73 π. Χ.) ἐπεράνη αὐτῷ καὶ Λούκουλλος, ὅστις, ἐπὶ ὄρους τινὸς ἰδρυθεὶς, ἠπεύλει τὸν Μιθριδάτην καὶ τὰ εἰς τὸν πολυἀριθμὸν ἐκείνου στρατὸν ἀναγκαῖα παρεκώλυεν. Ἐπειδὴ δὲ τῶν Κυζικηνῶν ἀνδρείως τὰς ἐφόδους ἀποκρουόντων, ἡ μὲν πολιορκία προὔβαιεν εἰς μῆκος, τὰ δὲ ἐπιτήδεια αἰεὶ μᾶλλον ἐσπάνιζον καὶ ἅμα ἐνέσκηψεν εἰς τὸν στρατὸν λοιμὸς, ὁ Μιθριδάτης ἐπέμφεν εἰς Βιθυνίαν τὸ ἱππικὸν καὶ μέρος τοῦ πεζικοῦ· ἀλλὰ πάλιν εὐρέθη ὁ Λούκουλλος ἔμπροσθεν, τὴν τοῦ Ῥονδάκου διάβασιν ἐμποδίζων μάχης δὲ συναφθεῖσης, πολλοὶ μὲν τῶν τοῦ Μιθριδάτου ἔπεσαν, πολλοὶ δὲ ἐλήφθησαν αἰχμαῶτοι, ἐν οἷς καὶ τὸ πλεῖστον τοῦ ἱππικοῦ, ὅπερ εἰς τὸ στρατόπεδον αὐτοῦ ἤγαγεν ὁ Λούκουλλος. Καὶ ὅμως ὁ Μιθριδάτης ἐπέμμενεν εἰς τὴν τῆς Κυζίκου πολιορκίαν, ἐνῶ ὁ στρατηγὸς αὐτοῦ Εὐμαχος ὑπέτασσε Φρυγίαν, Κιλικίαν, Πισιδίαν καὶ Ἰσαυρίαν. Ἐν τούτοις ὅμως, ἐπειδὴ καὶ χειμῶν κατελάμβανε τὸν Μιθριδάτην, καὶ ἡ πείνα καὶ ἡ νόσος ἐν τῷ στρατῷ αὐτοῦ ἐπετεινόντο, προσέειπε δὲ ἠττήθη ὑπὸ τοῦ Λουκουλλεῖου παρὰ Τένεδον καὶ Ἀἴμνον καὶ ὁ κατὰ Ἰταλίαν προσωρισμένος, ὑπὸ Σερτωριανῶν δὲ ναυαρχοῦμενος στόλος αὐτοῦ, ἀναθεὶς εἰς δύο αὐτοῦ στρατηγούς ν' ἀγάγῃσι πεζῆ τὸν στρατὸν εἰς Λάμψακον, αὐτὸς μετέβη διὰ θαλάσσης εἰς Πάριον. Ἀλλ' ὁ Λούκουλλος τοὺς εἰς Λάμψακον πορευομένους διώξας καὶ παρὰ τὸν Γρανικὸν μάχην συνάψας τοὺς μὲν ἀπέκτεινε, τοὺς δὲ ἠχμαλώτισε· τὰ δὲ εἰς Λάμψακον διαφυγόντα τοῦ στρατοῦ αὐτοῦ λείψανα ὁ Μιθριδάτης πέμψας νῆας ἀπήγαγε μετὰ πάντων τῶν Λαμψακηνῶν. Ἐκ δὲ Παρίου εἰς Νικομήδειαν μεταβάντα τὸν Μιθριδάτην ἔσπευσαν νὰ πολιορκήσωσιν ὁ Κόττας καὶ κατόπιν ὁ Τριάριος. Ἀλλὰ τοῦ Ῥωμαϊκοῦ στόλου μὴ προλαθόντος, ἐλευθέρως ἐκείθεν ἀπέλευσεν (72 π. Χ.). Κατὰ τὸν ἀπόπλου ὅμως περιπεσοὺν εἰς μεγάλην τρικυμίαν μόλις ἐσώθη ὑπὸ πειρατικοῦ πλοίου εἰς Ἡράκλειαν, ἀφοῦ τὸ πλεῖστον τοῦ στόλου αὐτοῦ μέρος ἐναυάγησεν ἢ κατεβυθίσθη, ἐκ δὲ Ἡρακλείας μετέβη εἰς Σινώπην καὶ εἰς Ἄμισόν τοῦ Πόντου.

Ἀλλὰ, καίπερ ἰσχυρῶς ὑπὸ τῆς τύχης ὁ Μιθριδάτης ἀντικοπτόμενος, ὅμως οὔτε τοῦ σκοποῦ ἀφίστατο, οὔτε τὰς ἐλπίδας ἀπέβαλεν· ἀλλ' ἀσφαλίσας ἐκ τῶν ἐνότων τὰ φρούρια αὐτοῦ καὶ ζητήσας νέας παρὰ τε τῶν Σκυθῶν καὶ τῶν ἄλλων ὑπηρεσίων δυνάμεις ἐπολέμει παρεμβάλλον προσκόμματα τῷ Λουκούλλῳ, φθείρων τὴν χώραν καὶ τὰς τροφὰς παρεμποδίζων. Τοῦ δὲ Λουκούλλου εἰσβαλόντος ἤδη εἰς τὸν Πόντον καὶ τὴν Εὐπατορίαν καὶ Ἄμισόν πολιορκουόντος, ὁ Μιθριδάτης συναγαγὼν πάλιν πεζοὺς μὲν τετρακισμυρίους, ἵππεὺς δὲ περὶ τετρακισχιλίους, ἅμα τῷ ἔαρὶ διέβη τὸν Λύκον εἰς ἀπάντησιν τῶν Ῥωμαίων, πρὸς οὗς καὶ τινὰς συνεκρότησε μικρὰς μάχας καὶ ἱππομαχίαν ἐπιτυχῆ, ὅθεν ὁ Λούκουλλος ἠναγκάσθη, καταλαθὼν ὄρεσιν τινα θέσιν, μόνον εἰς ἀψιμαχίαν νὰ ἐρχηται. Ἐπειδὴ δὲ ὁ Λούκουλλος ἰσποπιάσματα τοῦ στρατοῦ πέμπων μακρόθεν ἐκ τῆς συμμάχου Καππαδοκίας τὰς τροφὰς ἐπορίζετο, ὁ δὲ Μιθριδάτης ἴδια ἀποσπάσματα ἀντιπέμπων ἐπειράτο νὰ ἐμποδίσῃ αὐτάς, ἐντεῦθεν συνέβησαν δύο μερικαὶ μάχαι, ἐν αἷς ἤδη ἐπεκράτησαν οἱ Ῥωμαῖοι· οἱ δὲ μιθριδατικοὶ, κακῶς ἀφρασίσαντες νὰ προσβάλωσι τοὺς Ῥωμαίους ἐν τινὶ δυσχωρίᾳ ὅπου ἄχρηστον αὐτοῖς ἀπέβαινε τὸ ἱππικόν, ὑπέστησαν μεγάλην φθοράν· ταύτην δὲ ἅμα μαθὼν ὁ λοιπὸς τοῦ Μιθριδάτου στρατὸς, καταπλαγείς, ἐστράφη πάραυτα εἰς φυγὴν· καὶ αὐτὸς δὲ ὁ Μιθριδάτης, καταλιπὼν τὰ Καθῆρα, ὅπου διεχείμασεν, ἔφυγε κατεσπευσμένως, μόλις σωθεὶς ἀπὸ τῶν διακόντων ἵππέων, οἵτινες ἐτάπηταν εἰς τὴν ἐνέτυχον ἄργυρον καὶ χρυσὸν φέρουσαν ἡμίονον εἰς Κόμανα τοῦ Πόντου, ὅθεν ἐπορεύθη πρὸς Τιγράνην τὸν Ἀρμένιον (71 π. Χ.), τὴν ἐκείνου βοήθειαν ἐπικαλεσάμενος. Τότε ἐπέμφεν ἐκεῖθεν τὸν εὐνοῦχον Βαχχίδην καὶ ἐρόνευσε τὰς ἐν Φαρνακίᾳ γυναῖκας αὐτοῦ καὶ ἀδελφὰς, ὅπως μὴ περιπέσωσιν εἰς αἰχμαλωσίαν. Ὁ δὲ Λούκουλλος προχωρήσας καὶ κυριεύσας τὰ Καθῆρα καὶ τοὺς ἐκεῖ πολλοὺς τοῦ Μιθριδάτου θησαυροὺς, ἀπ' οὗ αὐτὸν δὲν ἠδυνήθη νὰ καταλάβῃ, ἐπανῆλθεν εἰς τὴν πολιορκίαν τῆς Εὐπατορίας καὶ Ἄμισου, τῆς ἕνεκα τοῦ ὑπερασπίζοντος αὐτὴν Καλλιμαχοῦ μᾶλλον ἀντιγροῦστος παρὰ τὰς λοιπὰς τοῦ Πόντου πόλεις. Ἀπ' οὗ δὲ διὰ πολιορκίας, ἡ καὶ δι' ἰκουσίας παρεδόσεως, ὑπέταξε τὰς ποντικὰς πόλεις καὶ τὰ φρούρια, ἐκήρυξε τὸν Πόντον (70 π. Χ.) Ῥωμαϊκὴν ἐπαρχίαν. Τότε δὲ καὶ Μαχάρης ὁ τοῦ Μιθριδάτου ἀνάξιος υἱός, πέμψας ἐκ Βοσπόρου τῷ Λουκούλλῳ στέφανον ἀπὸ χιλιῶν χρυσῶν, συνέθετο φίλαν καὶ συμμαχίαν πρὸς Ῥωμαίους κατὰ τοῦ ἰδίου πατρὸς, σφόδρα ἐπὶ τούτῳ λυπηθέντος καὶ ἀγανακτήσαντος.

Ὁ δὲ φυγὰς ἐν Ἀρμενίᾳ ἤδη ὑπὲρ τὸ ἔτος δια-

τρίθων Μιθριδάτης ἤξιοῦτο μὲν βασιλικῆς περιποιήσεως, ἀλλ' εἰσέτι δὲν ἐγένετο δεκτὸς ἐνώπιον τοῦ Τιγράνου, ὅστις ὑπόπτως, ὡς εἰκάζουσι, διετέθη πρὸς Μιθριδάτην, καὶ διότι εὐτυχῶν ἄλλοτε οὗτος ἀνέλαθε τὸν τίτλον βασιλεὺς βασιλέων, οὗτος ἀντεποιοῦντο μόνον οἱ τῆς Ἀρμενίας βασιλεῖς, καὶ διότι ὁ Τιγράνης ἀπέδιδεν εἰς τοῦ Μιθριδάτου εἰσηγήσεις τὴν τοῦ νέου Τιγράνου τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ ἐπανάστασιν. Ὅτε ὅμως ὁ Λούκουλλος ἐπέμφε τὸν Ἄππιον Κλάδιον ἐξαίτουντα παρὰ Τιγράνου τὸν Μιθριδάτην καὶ ἀπειλοῦντα πόλεμον, ἂν μὴ ἐκδώσῃ, ὁ Τιγράνης, ἀπορρίψας μετ' ἀγανακτήσεως τὴν περὶ ἐκδόσεως ἀνδρὸς συγγενοῦς καὶ βασιλείως αἰτησίαν, προσεκάλεσε τὸν Μιθριδάτην ἐνώπιον αὐτοῦ καὶ, λησμονήσας τὰ παρελθόντα, ἀνέλαθε τὴν προστασίαν αὐτοῦ, καὶ ἤρξατο ἤδη, εἰ καὶ πᾶρωρα, νὰ παρασκευάζηται σπουδαίως, ὅπως πολεμήσῃ πρὸς Ῥωμαίους. Ἀλλ' ὁ Λούκουλλος ἐκπολιορκήσας τὴν Ἄμισόν καὶ τὴν Σινώπην καὶ διατάξας τὰ τῆς Ἀσίας, ἐν ᾧ καὶ ὁ Κόττας κυριεύσας ἐφθειρε τὸν Ἡράκλειαν, στρατεύει καὶ κατὰ Τιγράνου πρὸς τὰ μεσημβρινὰ τῆς Ἀρμενίας. Διαβὰς δὲ τὸν Εὐφράτην καὶ τὸν Τίγριν συγκροτεῖ μάχην πρὸς Τιγράνην, ἀνοήτως εἰς τὸ πλῆθος τοῦ πεζικοῦ καὶ ἱππικοῦ αὐτοῦ πεποιθότα, καταφρονήσαντα δὲ τῶν σωτηρίων τοῦ Μιθριδάτου συμβουλῶν, νὰ χρονοτριβῇ ἀποφεύγων τὴν μάχην. Ὁ Λούκουλλος λοιπὸν τρεψάμενος αὐτὸν καὶ πολὺ πλῆθος τοῦ ἀρμενίου στρατοῦ ἐν τῇ διώξει ἀποκτείνας, ἐκυρίευσε διὰ πολιορκίας καὶ τὴν πρωτεύουσαν αὐτοῦ Τιγρὰνὸκερτα καὶ πάντας τοὺς ἐν αὐτῇ θησαυροὺς ἐλαφυραγωγῆσεν (69 π. Χ.). Ὁ δὲ Μιθριδάτης, ὅστις δὲν παρευρέθη, ἐπειδὴ ποτὲ δὲν προσεδόκα ὅτι ὁ συνήθως βραδύων Λούκουλλος τοσοῦτον ταχέως ἐμελλε τότε νὰ συνάψῃ μάχην, ἀπατήσας τὸν Τιγράνην, ἤδη φεύγοντα καὶ ἀπηλπισμένον, ἐνέβαλεν αὐτῷ θάβρος καὶ προὔτρεψεν εἰς γενναίαν τῆς ἰδίας ἐπικρατείας ὑπεράσπισιν, ἐν ᾧ αὐτὸς παρεσκευάζετο νὰ εἰσβάλῃ εἰς τὸν Πόντον πρὸς ἀντεπισπασμόν. Ἀπ' οὗ δὲ Τιγράνης καὶ Μιθριδάτης κατὰ τὸν χειμῶνα προσεκάλεσαν εἰς μάχην σύμμαχον αὐτῶν τὸν βασιλέα τῶν Πάρθων κατὰ τοῦ κοινοῦ τῆς Ἀσίας ἐχθροῦ, συναγαγόντες ἐβδομήκοντα χιλιάδας πεζῶν καὶ τριάκοντα καὶ πέντε ἵππέων κατέλαβον θέσιν ἐπιτηδείαν μεταξὺ Ταύρου. Ὁ δὲ Λούκουλλος ἐλθὼν καὶ πειραθεὶς πολλὰς νὰ ἐξαγάγῃ αὐτοὺς ἐκείθεν, ὡς οὐδὲν κατώρθωσεν, ἐστράφη ἐπὶ τὴν προσφιλεῖ τῷ Τιγράνῳ πρωτεύουσαν Ἀρτάξατα· τότε ὁ Τιγράνης ἔσπευσεν ἐμποδίσαι αὐτῷ τὴν τοῦ Ἀρσένιου διάβασιν. Ἐντεῦθεν μάχῃ συγκροτηθείσης, ἐνίκησαν πάλιν οἱ Ῥωμαῖοι, οἱ δὲ Ἀρμένιοι, μετὰ τῶν βασιλέων

φεύγοντες, πολλοὶ μὲν ἐφρονεύθησαν, πολλοὶ δὲ καὶ ἐξωγήθησαν (68 π. X.). Κατ' εὐτυχίαν ὅμως Τιγράνου καὶ Μιθριδάτου, ἐν ᾧ ὁ Λούκουλλος προσεδόκα νὰ ἐκπολιτοκρήσῃ τὰ Ἀρτάξατα, ἐκ τῆς κατακραυγῆς τοῦ ἐν τῇ ψυχρᾷ Ἀρμενίᾳ κακοπαθοῦντος καὶ ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν αὐτοῦ ἐρεθιζομένου στρατοῦ ἠναγκάσθη νὰ καταβῆ εἰς Μεσοποταμίαν, ἐνθα προσβαλὼν ἐξεπολιόρκησε Νίσιβιν τῆς ὑπὸ Τιγράνου Μεσοποταμίας, μετὰ ἰσχυρὰν ἀντίστασιν Καλιμαχίου, τοῦ ἄλλοτε ὑπερασπιστοῦ τῆς Ἀρμενίας.

Μετὰ τὴν παρὰ τὸν Ἀρσανίαν ἦτταν πᾶς ἄλλος ἤθελε καταβληθῆ ἄλλ' ὁ ἀκατάβλητος Μιθριδάτης μετὰ μεγίστης δραστηριότητος συνάγει στρατὸν νέον οἰκείων τε καὶ Ἀρμενίων καὶ ἐλλθῶν εἰς Πόντον προσβάλλει καὶ καταστρέφει τὸν ἐκεῖ διοικοῦντα Ἀδριανὸν Φάβιον· καὶ δευτέρῳ δὲ συνάψας πρὸς τὸν εἰς ἐπικουρίαν τοῦ Φαβίου σπεύσαντα Τριαρίον μεζίονα μάχην, ἐν ᾗ καὶ αὐτὸς ἰδὼς Μιθριδάτης μικροῦ δεῖν ἐδολοφονεῖτο ὑπὸ Ῥωμαίου, ἐπιτηδες ἀναμιγθέντος τοῖς περὶ τὸν βασιλέα καὶ δεινὸν εἰς τὸν μηρὸν αὐτοῦ τραῦμα ἐπενεγκόντος, κυριεύει τὸ τοῦ Τριαρίου στρατόπεδον καὶ, ἐκδιώξας τοὺς Ῥωμαίους, πᾶσαν ἀνακτᾷ τὴν αὐτοῦ ἐπικράτειαν καὶ μέρος τῆς Καππαδοκίας (67 π. X.). Συγχρόνως δὲ καὶ Τιγράνης, κατακλείσας εἰς τι φρουρίον τὸν ἐν Ἀρμενίᾳ διοικοῦντα Ῥωμαῖον Λ. Φάνιον, ἀνέλαβε τὴν Ἀρμενίαν, ὡς ἀπαχθέντος ἐκεῖθεν ὑπὸ Λουκούλλου τοῦ στρατοῦ. Ἀπήγαγε δὲ εἰς τὴν μικρὰν Ἀσίαν τὸν στρατὸν ὁ Λούκουλλος, διότι ἀπειθοῦντες ἤρνοῦντο ν' ἀκολουθήσωσιν αὐτῷ εἰς ὃν τότε ἐσπευδε κατὰ τοῦ Ἀρμενίου πόλεμον, ὅπως ἐμποδίσῃ νέαν τοῦ Τιγράνου καὶ τοῦ Μιθριδάτου ἔνωσιν· πρὸ πάντων δὲ ἠκνιστοῦντο οἱ αἰεὶ ἀπειθεῖς καὶ φιλοτάραχοι Φιμβριανοί, ἀπαιτοῦντες ὡς ἦδη τοῦ χρόνου τῆς στρατιωτικῆς αὐτῶν ὑπηρεσίας παρελθόντος, νὰ ἐπανέλθωσιν εἰς Ῥώμην· ἀλλὰ πλὴν τούτων ἀντέπρασον τῷ Λουκούλλῳ συστηματικῶς καὶ παρὰ τῷ στρατῷ διαβάλλοντες καὶ εἰς Ῥώμην γράφοντες, ὅτι ἐκ φιλαρχίας καὶ φιλοπλουτίας παρέτεινε τὸν πόλεμον, οἱ ἐπὶ τῆς Ἀσίας ἀσπλαγχνοὶ ἐκ Ῥώμης τοκογλύφοι, διότι περιέστειλε τὴν πλεονεξίαν αὐτῶν διὰ φιλανθρώπων διατάξεων καὶ τὰς ἀφόρητα ἐξ αὐτῶν πασχούσας ἐπαρχίας ἀνεκούρυσεν. Ὅθεν ἀφίκετο διάδοχος τοῦ Λουκούλλου, πρὶν οὗτος δυνηθῆ νὰ ἐκδιώξῃ τοὺς ἀρχιστῶν τὸν Μιθριδάτην, ὁ Πομπήϊος, ἦδη μὲν ὀνομαστός καὶ δι' ἄλλας αὐτοῦ νίκας καὶ διὰ τὴν καταστροφὴν τῶν πειρατῶν τῆς Κιλικίας, ἔχων δὲ ἀπεριόριστον ἐκ τοῦ Μανελίου νόμου πληρεξουσιότητα κατὰ τε γῆν καὶ θάλασσαν, ὅστις προσεκάλετον ἦδη περὶ ἑαυτὸν εἰς Γαλατίαν πάντας τοὺς στρατοὺς καὶ τοὺς ἄρχοντας καὶ ἡγεμό-

νας τῶν ὑπερῶν καὶ συμμαχῶν καὶ μετεκίνας ἅτινα ὁ Λούκουλλος εἶχε διατάξας. Ἐν Γαλατίᾳ λοιπὸν καὶ ὁ Λούκουλλος ἦλθε μετὰ τοῦ Πομπήϊου εἰς συνέντευξιν· ἄλλ' ἐν αὐτῇ δυσαρεστηθέντες ἀμοιβαίως καὶ ἀποκαλέσαντες ὁ μὲν Λούκουλλος τὸν Πομπήϊον φιλόδοξον, ὡς ζητήσαντα στρατηγίαν πολέμου, ἦδη τετελειωμένου, ὁ δὲ Πομπήϊος τὸν Λούκουλλον πλεονέκτην, ὡς ἐκ τῶν πολέμων χρηματιζόμενον, διέστησαν. Τοῦ δὲ Πομπήϊου εὐθὺς προκηρύξαντος μηδεὶς τοῦ λοιποῦ νὰ ὑπακούῃ εἰς τὸν Λούκουλλον, ὁ στρατὸς ἐγκατέλειπεν αὐτόν· ὁ δὲ, εἰς Ῥώμην μετὰ τῶν καταλειφθέντων αὐτῷ ὀλίγων στρατιωτῶν ἐπανελθὼν, ἠξιώθη μὲν θριαμβοῦ, ὅμως πλήρης ἀηδίας πρὸς τὰ πολιτικὰ ἀπεσύρθη αὐτῶν καὶ ἐτράπη εἰς τὸν κατ' Ἐπίκουρον ἀπολαυστικὸν βίον, Λουκούλλειον ἀπ' αὐτοῦ προσαγορευθέντα.

Ὁ δὲ Μιθριδάτης, περὶ τὴν ὑπόταξιν τοῦ ἀποστάντος υἱοῦ αὐτοῦ, τότε ἀσχολούμενος, ἐπεμφεν ἐρωτῶν τὸν Πομπήϊον ἐπὶ τίσιν ὅροις ἠδύνατο νὰ τύχῃ παρὰ τῶν Ῥωμαίων εἰρήνης· ἀλλὰ τοῦ Πομπήϊου ἀποκριναμένου, ἂν παραδώσῃ ἑαυτὸν εἰς τὴν διάκρισιν τοῦ Ῥωμαϊκοῦ δήμου, ὁ Μιθριδάτης εἶδεν ὅτι ἀπαραίτητος ἀνάγκη καθίστατο αὐτῷ μέχρι τελευταίας πνοῆς πρὸς Ῥωμαίους νὰ πολεμῇ καὶ μέχρι τελευταίας πνοῆς τῶνόντι καὶ ἐπολέμησε. Καίπερ δὲ τότε ἴσας περίπου δυνάμεις ἔχων πρὸς τὸν Πομπήϊον, μάχην μὲν δὲν διεκόνθεισεν, ὡπισθοπόρει δὲ πρὸς τὴν Ἀρμενίαν καιροφυλακτῶν, ἐπικουλοῦσιν καὶ τοῦ Πομπήϊου μετὰ οὐχὶ ἐλάσσονος περιπέψεως. Ἐν δὲ τῇ ὀπισθοπορίσει ταύτῃ ὁ Μιθριδάτης, ἐνῶς ἐστρατοπέδευεν ἐπὶ ὄρους τῆς Ἀρμενίας ὄχυροῦ, κατέλειπεν αὐτὸ ὡς ἄνδρον· ἀλλ' ὁ Πομπήϊος εὐθὺς καταλαβὼν ἐκ τῆς γλῶσσης συνήγαγεν ὀρθῶς τὴν ἐν αὐτῷ ὑπαρξίν ὕδατος, καὶ τῶνόντι ὀρύξας φρέατα εἶδεν ἄρθρον. Ἐπειτα στήσας ἐνέδραν προσέβαλεν ἐξαίφνης καὶ κατέστρεψε τὸ πλεῖστον τοῦ τοσοῦτο χρησιμεύσαντος τῷ Μιθριδάτῃ ἵππικοῦ, ὥστε τοῦ λοιποῦ οἱ μὲν Ῥωμαῖοι ἀσφαλῶς τὰ ἀναγκαῖα νὰ πορίζονται, τῷ δὲ Μιθριδάτῃ πανταχόθεν ταῦτα νὰ ἐμποδίζωσιν· ἀλλὰ καὶ τολμηρότερον ἦδη ἐπέτιθεντο οἱ Ῥωμαῖοι, καὶ σχεδὸν περιέκλεισαν αὐτὸν ἐπὶ ἡμέρας τεσσαράκοντα καὶ πέντε. Ὁ Μιθριδάτης λοιπὸν ἠναγκάσθη ν' ἀναχωρήσῃ νυκτὸς καὶ ἀφείε ἀνημιμένα τὰ πυρὰ ἔλαβε τὸν Πομπήϊον. Τὴν ἐπαύριον ὅμως ὁ Πομπήϊος ἐδίωκεν· ἀλλ' ὁ Μιθριδάτης, ὄχυροῦ μόνον τὴν νύκτα, ὁ Πομπήϊος, οὐ δυνάμενος τὴν ἡμέραν, ἀπεράτισε νὰ προσβάλλῃ αὐτὸν διὰ νυκτὸς, καὶ ἐπειδὴ διὰ κατακλιπῶν ἐγίνωσκεν ὅτι διηρῶντο εἰς τὸν Εὐφράτην, σπεύσας καὶ αὐτὸς ἐκεῖσε

δι' ἄλλης ὁδοῦ, προκατέλαβεν ἐπιτηδείαν θέσιν. Κατεπλάγησαν οἱ περὶ τὸν Μιθριδάτην καὶ ὑπὸ φόβου ἐκυριεύθησαν, ὡς ἤκουσαν ἐξαίφνης τὰς πολεμικὰς τῶν Ῥωμαίων σάλπιγγας σαλπίζουσας ἔσφοδον, καὶ τὴν σύγχρονον παντὸς τοῦ στρατοῦ κραυγὴν, καὶ εἶδον πρῶτον βέλη παντὸς εἶδους βαλλόμενα ἀπροδοκῆτως ἐπ' αὐτούς, καὶ ἔπειτα καὶ αὐτοὺς τοὺς Ῥωμαίους ἐπιόντας ἐν τάξει καὶ, ὡς ἦτο ἐπόμενον, ἐνέπεσαν εἰς σύγχυσιν καὶ ἀταξίαν. Ἐπειδὴ δὲ προσέτι ἡ σελήνη ὄπισθεν τῶν Ῥωμαίων ἀνατέλλουσα ἠῶξεν τὴν σκιὰν αὐτῶν καὶ ἐξηπάτα τοὺς μιθριδατικούς, οὗτοι ἐν τῇ νυκτομαχίᾳ ἐκείνῃ ὀλίγον ἀντιστῆντες ἐτράπησαν εἰς φυγὴν καὶ διεσκεδάσθησαν, ἀφ' οὗ ἀπέβαλον ὑπὲρ τοὺς μυρίους ἐν τῇ φυγῇ νεκροὺς καὶ ἴσους αἰχμαλώτους (66 π. X.). Ἐν τῇ μάχῃ ἐκείνῃ κατεστράφη τὸ τοῦ Πόντου βασιλείον, ἐκεῖ δὲ καὶ ὁ Πομπήϊος ὕστερον, πρὸς διακίωσιν τῆς αὐτοῦ νίκης, ἔκτισε τὴν ὑπὸ Ῥωμαίων οἰκισθεῖσαν Νικόπολιν.

Κατὰ τὴν ὀλεθρίαν ἐκείνην νύκτα ὁ Μιθριδάτης, μόλις διὰ μέσου τῶν Ῥωμαίων φυγὴν μετὰ 800 ἱππέων παρεπομένων, συνήντησε κατ' εὐτυχίαν τρισχιλίους ἄνδρας, ἐρχομένους νὰ προστεθῶσιν εἰς τὸν στρατὸν αὐτοῦ. Τούτους παραλαβὼν ἦλθε πρῶτον εἰς Σινωρίαν, ὄχυρον κατὰ τὰ ὄρια τῆς μεγάλης Ἀρμενίας χωρίον, ὅπου εἶχεν ἀποτεθειμένα χρήματα καὶ βασιλικά κειμήλια· καὶ ἐκ τούτων ἀφ' οὗ τὰ μὲν πλεῖστα διέδωκεν εἰς τοὺς τότε τῆς δυστυχίας αὐτοῦ κοινωνοὺς, τὰ δὲ λοιπὰ ἔλαβεν αὐτὸς, ἐπορευέτο ἔπειτα, ὅπως εἰσέλθῃ εἰς τὴν μεγάλην Ἀρμενίαν ἄγγελος τῆς συμφορᾶς αὐτοῦ εἰς τὸν Τιγράνην. Ἀλλ' ἐπειδὴ ἐκεῖνος, τεταπεινωμένος ἐκ τῶν ἠττῶν καὶ ἐκ τῆς εἰρηγήσει τοῦ Μιθριδάτου, ὡς ὑπόπτειν, ἐπανατάξασθαι τοῦ ἰδίου υἱοῦ, καὶ ἔχων σκοπὸν νὰ ἔλθῃ εἰς εἰρήνην πρὸς τοὺς Ῥωμαίους, συνέλαβε τοὺς σταλέντας πρὸς αἰτήσιν ἀδείας, ὅπως εἰσέλθῃ εἰς τὴν ἐκείνου ἐπικράτειαν, ἐπεκέρυξε δὲ καὶ χρήματα κατὰ τοῦ Μιθριδάτου, ὁ Μιθριδάτης ἀπεράτισε νὰ μεταβῆ εἰς τὴν πιστὴν αὐτῷ Κολχίδα, καὶ ἐκεῖθεν διὰ ζηρᾶς, ὡς τῶν Ῥωμαίων θαλασσοκρατούντων, εἰς τὸν Κιμμέριον Βόσπορον. Ὅθεν παραμείψας τὰς πηγὰς τοῦ Εὐφράτου καὶ ἀποκρούσας τοὺς πειραθέντας νὰ ἐμποδίσωσιν αὐτὸν Ἰθέρας, ἀφίκετο εἰς Κολχίδα καὶ παρεχίμασεν ἐν Δισκουριᾷ, περὶ τῶν ἐφεξῆς πρακτέων βουλευόμενος.

Ἄμα δὲ τῷ ἑαρι ἀρχομένῳ ἐκινήθη (65 π. X.) μετὰ τοῦ ὑπολοίπου στρατοῦ ἐπὶ τὸν Βόσπορον, πρὸς τὴν τοῦ ἀποστάντος Μαχάρου τιμωρίαν, μεθ' ἣν εἶχε κατὰ νόον παραλαβὼν τοὺς Σκύθας, τοὺς Θρᾶκας καὶ πάντας τοὺς καθ' ὁδὸν βαρβάρους καὶ διαβὰς τὰς Ἀλπεῖς νὰ κινήσῃ εἰς ἐπανάστασιν

τοὺς πρὸς τὰ βόρεια τῆς Ἰταλίας Γαλάτας καὶ νὰ προσβάλλῃ τοὺς Ῥωμαίους ἐν αὐτῇ τῇ Ἰταλίᾳ. Ἐν τοιαύτῃ δ' ἐλπίδι μετ' ἀκαταβλήτου καρτερίας καὶ ὑπομονῆς ἐπορευέτο. Διῆλθε τὴν χώραν τῶν Ἠνιόχων ὡς φίλος, προσέβαλε τὸν παρακείμενον ἄγριον τῶν Ἀγαίων λαὸν ἀντιστάντα, καὶ ἔτυχε φιλοξένου ὑποδοχῆς παρὰ τοῖς θαυμαζούσιν αὐτὸν Μαιώταις, παρ' οἷς καὶ ἐπὶ τινὰ χρόνον ἄγνωστος τοῖς Ῥωμαίοις διέτριψεν. Ὁ δὲ Πομπήϊος, ἀφ' οὗ δι' Ἀλθανῶν καὶ Ἰβήρων, οὐς ἐνίκησε, καὶ διὰ τοῦ Καυκάσου ἐδίωξε τὸν Μιθριδάτην, ὡς οὐδὲν περὶ αὐτοῦ ἤκουεν, ὑποθεῖς ὅτι ἀπέθανε, χαίρειν εἰπὼν αὐτῷ, ἐπανῆλθεν ἀπὸ Φάσιδος εἰς τὴν μικρὰν Ἀρμενίαν καὶ εἰς Πόντον καὶ ὑπέταξεν εἰς τὸν ὀλοῖπον ἔμεινεν· ἐν δὲ Ἀμισῷ διέταξε τὰ τῆς Ἀσίας καὶ ἀπεράτισε τὰ περὶ ἡγεμόνων τῶν διαφόρων αὐτῆς χωρῶν καὶ βασιλείων. Ἐπειτα δὲ στρατεύσας καὶ ἀναγκάσας εἰς εἰρήνην Τιγράνην, μόλις ἀπῆλθε πολεμήσων εἰς τὴν ἀπώτερον Συρίαν καὶ Ἰουδαίαν, καὶ ἠγγέλθη αὐτῷ ὁ Μιθριδάτης μετὰ πολλοῦ στρατοῦ πορευόμενος ἐπὶ τὸν υἱὸν αὐτοῦ Μαχάρην. Τῷ ὄντι δὲ ὁ Μιθριδάτης, πᾶν πρόσκομμα ὑπερβάς, ἀφίκετο εἰς Βόσπορον, καὶ, ὅτε ἦδη ἐγένετο κύριος πάσης τῆς Χερσονήσου, ὁ Μαχάρης φοβούμενος τὴν ἀμείλικτον τοῦ πατρὸς ὀργὴν, διότι ἄλλοτε συνέθετο φίλαν καὶ συμμαχίαν πρὸς Λούκουλλον καὶ Ῥωμαίους, ἐφόνευσεν ἑαυτόν. Ὁ δὲ Μιθριδάτης καὶ τὸ Παντικαπαίον κυριεύσας φονεύει ἐν ὄψει τῆς γυναικὸς αὐτοῦ Στρατονίκης καὶ ἄλλον υἱὸν τὸν ἐξ αὐτῆς γενόμενον αὐτῷ Σιφφρην, ὅπως ἐκδικηθῆ, διότι ἡ Στρατονίκη, ἐπιτραπέζια παρ' αὐτοῦ τὴν φυλακὴν ἰσχυροῦ τινος φρουρίου πλησίον τῆς Ἀρμενίας μετὰ τῶν ἐν αὐτῷ θησαυρῶν, παρέδωκεν αὐτὸ τῷ Πομπήϊῳ, ὅπως σώσῃ τὸν υἱὸν αὐτῆς.

Ἦδη δὲ κάτοχος ὢν παντὸς τοῦ βοσπορείου κράτους σπουδαίως ἐν Παντικαπαίῳ ἐσκέπτετο καὶ παρεσκευάζετο στρατολογῶν, κατασκευάζων ὅπλα καὶ φορολογῶν ἐπαχθῶς, ὅπως ἐκτελέσῃ, ὡς ἄλλος Ἀννίβας, τὸ ἀρχαῖον αὐτοῦ βούλευμα, τοῦτέστι στρατηλατήσῃ ἐκεῖθεν διὰ ζηρᾶς κατὰ τῆς Ἰταλίας, ὅπερ τοσοῦτον μάλλον ὑπελάμβανε κατορθωτὸν, καθ' ὅσον οὐ μόνον Σκύθαι καὶ Θρᾶκες, ἀλλὰ καὶ οἱ περὶ τὸν Ἰστρὸν καὶ οἱ κατὰ τὰ βόρεια τῆς Ἰταλίας Γαλάται προθύμως ἐπὶ χρυσῷ καὶ ἐρ' ἀρπαγῆς ἤθελον ὑποστηρίξει αὐτὸν, καὶ καθ' ὅσον τὸ τοῦ συμμαχικοῦ πολέμου πῦρ δὲν ἦτο ἀκόμη ἐν Ἰταλίᾳ ἀπεσβεσμένον. Ἀλλ' ἡ μεγάλη αὐτῆ καὶ παράβολος καὶ πολύμοχθος ἐπιχειρήσις, γνωστὴ εἰς τὸν στρατὸν γενομένη, πάντας κατέπληξε, γενικὴ δὲ ἀνὰ πάντα τὸν στρατὸν εἰρηπλοῦθη δυσἀρέσκεια, κατακραυγὴ καὶ ἀπίθεια. Πρῶτος

των άξιωματικων αὐτοῦ δ Κάστωρ απέστητε τὴν Φαναγόρειαν· τούτου δὲ τὸ παράδειγμα καὶ ἄλλοι ἐμιμήθησαν. Ἄλλ' ὁ ἄκαμπτος Μιθριδάτης ὄρων ὅτι διὰ τοιούτου στρατοῦ δὲν ἤδύνατο νὰ ἐκτελέσῃ ἐπιχείρημα, ὅπερ ἤλπικεν ὅτι ἐμελλε νὰ περιάψῃ εἰς τὸ γῆρας αὐτοῦ κλέος· ἀθάνατον, ὥστε ὡς βασιλεὺς, ἀλλὰ μὴ τεταπεινωμένος ν' ἀποθάνῃ, ἐπειπε δ' εὐνούχων τὰς θυγατέρας αὐτοῦ πρὸς γάμον τοὺς ἐκεῖ σκυθικοὺς ἀρχηγούς, πρὸς οὓς ἀπὸ πολλοῦ διετήρει σχέσεις, ἐλπίζων διὰ τῆς συγγενείας πιστὴν παρ' ἐκείνων συμμαχίαν καὶ πρόθυμον συνοδεύοντες στρατιωτικὰ κτείναντες καθ' ὁδὸν τοὺς εὐνούχων, ἀπήγαγον τὰς κόρας πρὸς Πομπήϊον. Ἄλλ' ὁ, ταιριῶς ἐτραυματίσεν αὐτὸν ἦτον ὅτι ἀνεκάλυψεν ἀπροσδοκῆτος, ὅτι καὶ αὐτὸς ὁ φίλιτατος αὐτοῦ υἱός, καὶ παρ' αὐτοῦ διάδοχος προωρισμένος Φαρνάκης, συνώμοσεν ἤδη ἀτίμως κατὰ τοῦ πατρὸς, ἐλπίζων ἀνοήτως, ὅτι οἱ Ῥωμαῖοι ἤθελον ἀποδώσει αὐτῷ τὸν Πόντον.

(Ἐπειτα τὸ τέλος).

ΠΕΡΙ ΚΟΡΝΗΛΙΟΥ.

(Ἐκ τῶν τοῦ BANCEL).

Ἐπῆρξε καιρὸς καθ' ὃν ὁ Ἀσγύλος, ὁ Σοφοκλῆς, ὁ Εὐρύπιδης καὶ αὐτὸς ἐστὶ ὁ Ἀριστοφάνης ἦσαν, εἰ μὴ τολημῶν εἰπεῖν, οἱ καθηγῆται τοῦ δικαίου καὶ τῆς ἠθικῆς ἐν Ἑλλάδι· ἐξέκτισον ἦν τότε θέαμα τὸ βλέπειν ἐν τοῖς ἀμφιθεάτροις τοὺς ἀνδρας ἐκείνους, ἔχοντας θέλον μὲν τὸν κυανοὺν οὐρανὸν, ὀρίζοντα δὲ τὰ κυανόλευκα τοῦ ἠχθέντος πόντου κύματα νὰ ἐξελάσσωσιν ἐνώπιον ἀκρατικῶν Ἀθηναίων, Κορινθίων ἢ Ἀργείων τὰς μεγάλας παραδόσεις καὶ τοὺς ἡρώϊκούς τῆς πατρίδος μύθους. Θαυμάσιον ἦν ἐπίσης τὸ ἀκούειν τῆς ἀριστοφανικῆς κωμωδίας τοὺς κωδωνίσκους· ἀλλὰ τὸ μέγιστον τῶν θαυμασίων ἐκείνων ἦν ἡ ἐλευθερία, ἐνιαίᾳ, ἄκρατος, ἀπόλυτος, ἦν τὸ θέατρον ἔχειεν· εἰς τὸν ποιητὴν ἐπετρέπετο τότε οἰανδήποτε νὰ ἐκφέρῃ γνώμην· γινώσκατε δὲ ὑμεῖς οἱ ἀκούοντές μου μέχρι τίνος ἐξικνεῖτο τοῦ κυριάρχου τῶν Ἀθηνῶν λαοῦ ἡ ἀνοχή· αὐτὸς ὁ ἀπόλυτος κύριος, αὐτὸς ὁ πάντα δυνάμιος ὄχιμος ἠνείχτο νὰ χλευάζηται ὑπὸ τοῦ ἀριστοκρατικοῦ Ἀριστοφάνους, καὶ τί λέγω; νὰ διακυβερηταί, νὰ κατασπαράσσῃται ἐκ τῶν λοιδοροῦν αὐτοῦ· ὁ κυρίαρχος οὗτος ὄχιμος ἠνείχτο ὑπὸ τὸ ψευδώνυμον καὶ τὸ προσωπεῖον τοῦ Κλέωνος νὰ προσειδοποιῆται ὑπὸ τοῦ Ἀριστοφάνους περὶ μιᾶς ἀληθείας, ἣν συνιστῶ ὑμῖν, ὡ προσφιλεῖς συμπόλιται, ὣν τὴν προσοχὴν προσελκύνω σήμερον. Ἡ ἀλήθεια δὲ αὕτη, ἣτις ἐκ

τῆς συνηδείσεως τὴν ἐμῆς ἐκπηδῆ, εἶναι ἡ ἐξῆς· ὅτι δηλαδὴ ἡ μὲν δημοκρατία εἶναι ἱερά, εἶναι τῆς προσδοκῆς ὁδός, ἐνῶ ἡ δημοκρατογία ἐξ ἐναντίας εἶναι ἡ πρὸς τὴν ἀπόλυτον ἐξουσίαν ἀγροῦσα λεωφόρος.

Παρ' ἡμῖν, παρὰ τοῖς νεωτέροις τολημῶ εἰπεῖν ὅτι ὁ δραματικὸς ποιητὴς φέρει φορτίον ψυχῶν· γινώσκατε τί εἰσιν ἢ τί ὀφείλουσι τοῦλάχιστον εἶναι οἱ καλλιτέχναι; Οἱ ἐκδικηταί, οἱ πνευματικοὶ τοῦ παραθιασθέντος καὶ θυσιασθέντος δικαίου· οὐδέποτε ὀφείλουσι νὰ κλίνωσι κεφαλὴν πρὸ τῆς ἐπιτυχίας, οὐδέποτε νὰ κολακεύωσι τὴν ἀκόλαστον δόξαν θριαμβεύουσαν, ἀλλ' ἐξεναντίας γονοπετεῖς, περιεσκεμμένοι καὶ εὐλαβεῖς νὰ προσβλέπωσι τὴν ἦτταν τῶν καρτεροψύχων ἀνδρῶν, τῶν ἀγαθῶν ἀνθρώπων.

Ὅποιοι λοιπὸν εἶναι ὁ χαρακτήρ τῶν τοῦ Κορνηλίου τραγωιδῶν; Ποῖα τις εἶναι ἡ διδασκαλία, εἰ ἐπιτρέπητε τὴν λέξιν, ἦν ἐκ τῆς διαλέξεως τῆς ἐσπέρας ταύτης, ὀφείλομεν νὰ πορισθῶμεν;

Ὁ Κορνηλῖος διδάσκει ἡμᾶς ἐν μὲν τῷ Ὁρατίῳ τὸ τῆς πατρίδος καλὸν ἀντὶ πάσης θυσίας νὰ ἐπιδιώκωμεν, ἐν δὲ τῷ Σίδῃ πρὸ τοῦ βωμοῦ τοῦ καθήκοντος τὰ ἴδια νὰ θυσιάζωμεν πάθῃ· ἐν τῷ Κίννῃ νὰ σφραγίζωμεν τὴν πορνικὴν ἐκείνην αἰσχρότητα ἦν πολιτικὸν λόγον κλοῦσιν, ὑπὲρ τῆς παρθενικῆς ἐκείνης ἀρετῆς, ἦν ἐπιείκειαν ὀνομάζουσι· διδάσκει ἡμᾶς ἐν μὲν τῷ Πολυεύκτῳ ν' ἀνατρέπωμεν τῶν ψευδῶν θεῶν τὰ εἰδωλα, ἐν δὲ τῷ Πομπήϊῳ μετ' ἀκραδέντου πίστεως εἰς τὰ κοινὰ συμφέροντα, καὶ ἠττηθέντα πρὸς ὦραν, νὰ προσκολλώμεθα καὶ ἐν τῷ Σερτορίῳ διδάσκει ἡμῖν τὴν ἀμετάπτωτον πρὸς τὴν Ῥωμαϊκὴν ἐλευθερίαν ἐμπιστοσύνην. Τίς δὲ ἡ διδασκαλία, ἣτις ἐκ τοῦ δικαίου τούτου δέον νὰ ἐκπηδήσῃ; Ἄ! Τὸ κατ' ἐμὲ, πρὸ πολλοῦ ἐγὼ ἐντρυφῶ ἀπογευόμενος τῆς πλήρους πείρας ἕνα καὶ ἠδύτης διδασκαλίας, τῆς ἐξῆς. Γαλλία καὶ Εὐρώπη! ἀμφοτέραι ἀνάγκη ἡρωϊσμοῦ ἔχετε. Τὸ θέατρον τοῦ Κορνηλίου εἶναι ἰδίως ἡ σχολὴ τοῦ ἡρωϊσμοῦ ἐκείνου, ὃν λιθόκολλαν τῶν ἐθνῶν ἀποκαλῶ. Τὰ μεγάλα πάθη συνενοῦσιν, ἐνῶ τὰ μικρὰ διασπαράσσουσιν· ἐπιθυμεῖτε νὰ ἐναγκαλισθῆτε ἀλλήλας συμριλούμεναι ἐν τῷ ἰδεῶδει καλῶ καὶ τῷ φρωτί, ἢ θελετε ἀκόμη νὰ διαδιώτε ἐν τῇ ἀμαθείᾳ, τῇ ὀργῇ, τῇ διχρονοίᾳ, τοῖς σπαρχυμοῖς τῶν πολιτικῶν ἀγθῶν; Ἰδοὺ τὸ ζήτημα προκείμενον. Τὸ κατ' ἐμὲ, ἡ ἐκλογή μου ἐγένετο· πανταχοῦ, ἐνθα ἡρωϊσμός ἀνακρίνεται, στρέφομαι προσκαρτεροῦν αὐτὸν, ὡς ἀνατέλλοντα τῆς συνειδήσεως ἥλιον. Συνεννοηθῶμεν ὁμῶς· τὸν ἡρωϊσμὸν πᾶσαι τῆς κοινωνίας αἱ τάξεις ἀκούσι καὶ κατὰ πᾶσαν μάλιστα ὦραν, οὐδὲ εἶναι οὗτος

τὸ μονοπώλιον τῶν ἡρώων μόνων τῆς ἱστορίας καὶ τῆς ἐποποιίας· ἄνθρωποι τοῦ λαοῦ καὶ ἡμεῖς πρὸ πάντων αἱ ἀκροαζόμεναι γυναῖκες, ὑμεῖς καθ' ἐκάστην τοῦ βίου ὦραν ἔχετε ἀνάγκη νὰ δεικνύητε ἡρωϊσμὸν, νὰ καθυποβάλλησθε εἰς θυσίαν· οὐ ὁ ἐν ἰδρωτί τοῦ προσώπου σου κερδαίνων τὸν ἄρτον, ὑμεῖς οἱ ἐν τῷ ἀδύτῳ τῆς οἰκιακῆς ἐστίας ἀμυθῆτους ἐγκρύπτοντες θλίψεις, μάθετε ὅτι ὁ ἡρωϊσμός εἶναι τὸ κοινὸν ἀγαθόν, εἶναι τὸ κοινὸν κτήμα. Πῶς δὲ θὰ δημιουργήσωμεν αὐτό; Ἄ! πρὸς τοῦτο δύδωλος ἀμνηχανῶ· ἡ Γαλλία εἶναι τοῦ ἡρωϊσμοῦ ὁ τόπος· ἐπὶ τοῦ μεσαιῶνος ἔλεγον περὶ τῆς Γαλλίας ὀμιλοῦντες «ἡ εὐθύδικος Γαλλία» «La France droiturière». Ἀπέβαλεν ἀρὰ γε σήμερον τὰ πλεονεκτήματα ἐκεῖνα, ὣν ἕνεκα τοῦ ἐνδοξοῦ τούτου παρωνύμου ἤξιώθη; Ἐὰν ἀπόλεσε ταῦτα, θὰ δυναθῇ πάντως νὰ ἐπανακτήσῃται αὐτὰ, διὰ τίνος ὁμῶς τρόπου θὰ διενεργήσῃ τὴν ἀνάκτησιν ταύτην; Ἰδοὺ φίλοι! θέλει ἐπανακτήσῃται τὴν προτήκουσαν αὐτῇ τάξιν, τὴν πρώτην ἐν τῷ κόσμῳ τάξιν ἐγκαταλείπουσα μὲν διὰ παντὸς τὰς χιμαίρας τῆς στρατιωτικῆς δόξης, ἐνστερνιζομένη δὲ τὴν εἰρήνην καὶ τὴν ἐλευθερίαν.

Ἐν Ἀρτάξῃ, 187. . . .

N. K. A.

Ο ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ ΝΕΟΦΥΤΟΣ Ζ΄.

(Ἐξ ἀνεκδότου κώδικος Ἰω. Πρωΐου Θεραπεικνοῦ).

Ἰσον ἀπαράλλακτον τῆς πρὸς τὸν πατριώτατον κ. Γεράσιμον καὶ εἰς ὁλίγη τῆν ἄρχιερέων ὁμῆγητον, παρὰ τοῦ πρῶην Κωνσταντινουπόλεως κυρίου Νεοφύτου μετὰ τῆν ἐξῶσιν αὐτοῦ ἀποσταλείσης πολεθῶν. ἦτον ἐπιστολῆς.

Τὴν θεοφροσύνην αὐτῆς παναγιότητα, καὶ πᾶσαν τὴν ἱεράν καὶ ἁγίαν σύνοδον τῶν περὶ αὐτὴν, καὶ πάντων τῶν ἐνδημούντων ἁγίων ἀρχιερέων, εὐλαβῶς προσκυνῶ.

Μετὰ δὲ τὰς εὐλαβητικὰς προσκυνήσεις μου δηλοποιῶ τῇ θεοστηρίκῳ αὐτῆς παναγιότητι, καὶ πάσῃ τῇ ἁγίᾳ καὶ ἱερᾷ συνόδῳ, τὴν εἰς τὴν νῆσον Χάλκην αἰσίαν ἀρξίν μου, ἐρωδιασμένην οὔσαν με τὰς παναγίας καὶ πανιέρους ὑμῶν εὐχὰς, καὶ ὅτι ἤλθον μὲν χαριέντως διὰ τὸ κλέος καὶ τὴν τιμὴν ὅπου ἐπροξενήσατε εἰς ὅλον τὸ γένος με τὴν τοιαύτην ἀσπασμένην μου τοῦ πάντη ἀναξίου πάντων τῶν προκατόχων μου, ἐν συντριβῇ δὲ ψυχῆς καὶ μετανόια ἀπὸ καρδίας, μεμνημένος τῶν ὧν ἐπραξὶ ἀμαρτημάτων τε καὶ πλημμελημάτων, οὐ μόνον ἐν τῷ διαστήματι τῆς ἀναξίου προστασίας μου ἐν τῷ πατριαρχικῷ καὶ οἰκουμενικῷ παναγίῳ θρόνῳ, ἀλλὰ καὶ τῆς ἀρχιερατικῆς μου, καὶ

πασῶν τῶν ἀρ' ἧς γεγέννημαι ἡμερῶν μου ἐν τῷ πολυμόθῳ καὶ προσκαίρῳ βίῳ τούτῳ. Ὅθεν πρὸς παρκαυθίαν ἐμὴν καὶ ἀγαθὴν ἐλπίδα τῆς σωτηρίας μου προσέρχομαι μετὰ θαυμάσιου, καὶ ἐν κατανύξει ψυχῆς, καὶ γονυκλιτικῶς παρρησιαζομαι διὰ τοῦ παρόντος μου εὐτελοῦς ἐνώπιον τῆς θεοφροσύνης καὶ θεοστηρίκτου αὐτῆς παναγιότητος, καὶ πάσης τῆς ἱερᾶς τῶν ἁγίων ἀρχιερέων ὁμηγύρεως, καὶ θέμενος ἐπὶ νοῦν ἀναμνηστικῶς παρίσταμαι ἐνώπιον τῆς ἁγίας, καὶ ὁμοουσίου, καὶ ἀδικαίρετου τρισυποστάτου Τριᾶδος, τοῦ ἐνὸς Θεοῦ, ὅστις πολλαχοῦ τῶν θείων γραφῶν, φιλευσπλάγγχνος καὶ θεουργικῶς ἀποφαίνεται τὸν ἐργόμενον πρὸς με οὐ μὴ ἐκβάλλω ἔξω, καὶ ἐπὶ σοῦ λαλοῦντος ἰδοὺ ἐγὼ πάρεμι, καὶ, εἴπα ἐξαγορεύσω κατ' ἐμοῦ τὴν ἀνομίαν μου τῷ κυρίῳ, καὶ σὺ ἀψήχας τὴν ἀσέβειαν τῆς καρδίας μου, κατὰ τὸν συνῶδὰ τούτοις παρομαρτοῦντα θεόπνευστον καὶ θεηγόρον Δεβὶδ ἐξομολογοῦμαι τοῖς πᾶσιν, ὅτι ἐγὼ εἶμι ἀληθῶς τὸ βδελύγμα τῆς ἐρημώσεως, τὸ εἰς τοσοῦτον καιρὸν ἀναξίως ἐστὸς ἐν τόπῳ ἁγίῳ, καὶ τὸ αὐτόχρημα πάσης ἀνομίας τε καὶ ἀμαρτίας, καὶ ὅσα κατ' ἐμοῦ λέγονται· εἰς τὸ κατ' ἐπιφάνειαν βαδίζουσιν οἱ λέγοντες, μὴ εἰδότες τὸ βάθος τῶν ἀνομιῶν μου. Ἐγὼ δὲ ἐναντὶ Κυρίου καὶ τῆς ἱερᾶς ὑμῶν ἀδελφότητος, καὶ παντὸς εὐσεβοῦς πληρώματος ὁμολογῶ τὴν ἄβυσσον τῶν ἀμαρτημάτων μου, καὶ ζητῶ θερμῶς τὴν παρά πάντων συγχώρησιν. Διορίζω δὲ ἐπομένως ἐπίτροπόν μου τὴν ἡμετέραν σεβασμιωτάτην παναγιότητα, καὶ σὺν αὐτῇ τοὺς τιμιωτάτους καὶ χρησιμωτάτους κατὰ πνεῦμα αὐτῆς υἱοὺς, τὸν τιμιωτάτον μισὲρ Σκαρλάτον Σεβαστόπουλον, τὸν κυρίστη Μηγαλάκην γούναριν καὶ τὸν κυρίστη Ἰορδανάκην τζεβαχερτσῆν, ὅπου διὰ τῆς δεσποτικῆς αὐτῆς προσταγῆς νὰ ληρθῶσι τὰ κλειδιά τοῦ Γκιρκιρίου τοῦ ἄνω καὶ κάτω, καὶ ὅσα εὐρίσκονται ἐν αὐτοῖς, καὶ ἐν τῷ κονακίῳ μου, γούνακι δηλαδὴ, παπλώματα, καὶ εἴτι ἄλλο, μέχρι καὶ μιᾶς κανδήλας, καὶ τὰ σωζόμενα ἀρχιερατικᾶ μου, ταῦτα πάντα νὰ πωληθῶσι, καὶ νὰ καταγραφῆ ἡ ποσότης ἐνὸς ἐκάστου πωληθέντος πράγματος, καὶ συναχθέντα τὰ ἄσπρα νὰ ἐγχειρισθῶσι τῷ κοινῷ τῆς ἁγίας τοῦ Χριστοῦ Μεγάλης Ἐκκλησίας· νὰ ἐπιταχθῆ δὲ καὶ ὁ ἀρχιεπίσκοπος μου, καθὼς γράφω καὶ αὐτῷ, ὅπου ἐκτὸς τῶν δύο χιλιάδων γροσίων, ἄπερ ἔλαβε παρὰ τοῦ μακαριωτάτου καὶ ἁγιωτάτου πατριαρχοῦ Ἱεροσολύμων κυρίου, κυρίου Ἀνθίμου κατὰ τὸ σάββατον τὴν ἡμέραν τοῦ κινήμου μου, ἔλας πρὸς ἐμὲ διὰ τὴν ἐξῆς ζωτοροίαν μου, χρυζομένη μοι ἡ

μακαριότης αὐτοῦ διὰ τὴν ἣν ἐποιήσαμην ἀφιέρωσιν τῷ Παναγίῳ καὶ ζωοδόχῳ τάφῳ, τῶν 2500 δηλονότι γροσίων, ὅσα ἄσπρα περιττεύοντα ἔχει εἰς χεῖράς του νὰ ἐγγυρίσῃ καὶ ταῦτα πάντα τῷ κοινῷ τῆς ἀγίας τοῦ Χριστοῦ Μεγάλῃς Ἐκκλησίας ὡς ἀναθήματα, ἔγω δὲ καὶ μαζὴ μου, λαθῶν ἐν σαντουκάκι, ὅπερ τεκμαίρομαι ἔχειν ἐν ἐαυτῷ ἀσημικὰ ἕως 2250 γροσίων, οὗτινος τὸ κλειδί εἶναι ἐνθεθειμένον μετὰ εἰς τὸ γκιρακίρι, καὶ τὰ βούχα τῆς ἐνδυμασίας μου, ἕνα σελτὲν, δύο κάππαις, δύο παπλώματα, καὶ ὀλίγα πακιρικὰ· εἰ μὲν δὲ ἔξω ἀπὸ αὐτὰ ὅπου γράφω ἔχω εἰς τινα οικονομικῶς, ἢ σὺν τόκῳ πολλὸ ἢ ὀλίγον ἐκτὸς τοῦ γαρτσιλίκου μου ὅπου ἔλαθον μετ' ἐμοῦ συμποσομένον εἰς πεντήκοντα γροσία, καὶ κρύπτων δὲν τὰ ἀναφέρω ὑποπευόμενος ἐνδεχόμενα, εἶην ἀφορισμένος παρὰ τοῦ Θεοῦ Κυρίου παντοκράτορος πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς μου, καὶ καταραμένος, καὶ ἀσυγχώρητος, καὶ μετὰ θάνατον ἄυτος, ἡ ὀργὴ τοῦ Θεοῦ εἶναι ἐπὶ τῆς κεφαλῆς μου, αἱ πρὸς Θεὸν προσευχαὶ καὶ μετάνοιαι, καὶ ἡ ἐξομολόγησις μου βδέλυγμα ἔστω ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ, καὶ ἡ μερίς μου ταχθήτω μετὰ πάντων τῶν αἰρετικῶν, καὶ παντὸς ἀμαρτωλοῦ, καὶ μέτοχος τῆς αἰωνίου καὶ ἀτελευτήτου κολάσεως. Καὶ ταῦτα μὲν πρὸς πληροφορίαν πάσης ὑλικῆς καὶ χρηματικῆς καταστάσεώς μου, εὐσεβῆς ὢν καὶ ὁμολογῶν πιστῶς τὸ σύμβολον τῆς ὀρθοδόξου, καὶ ἀνωμότητος ἡμῶν πίστεως, καὶ πάντα τὰ ἐγγράφα καὶ ἄγραφα ἔθιμα, καὶ παραδόσεις τῆς ἀγίας τοῦ Θεοῦ Ἐκκλησίας πιστεύων. Ἐπειδὴ δὲ εἶμι τοιοῦτος, ὡς καὶ ἐν προοίμιοις ὁμολογῶ, καὶ ἐξομολογῶμαι ἐνώπιον ὑμῶν καὶ κατὰ τοὺς θεῖους καὶ ἱεροὺς νόμους οὐκ ἄξιον ἐμαυτὸν κρίνω τοῦ ἐκτελεῖν τὰ τῆς ἀρχιερωσύνης μου εἰς ἄρεσιν τῶν προεπτακτικῶν μοι, καὶ ἐλπὶδα σωτηρίας μου, ὡς οἰκεῖα βουλή καὶ θελήσει ἀπέστην καὶ ἀπεμακρύνθη τῆς πατριαρχικῆς προστασίας, οὕτω συντριβῆ ψυχῆς καὶ διανοίας παραιτοῦμαι καὶ τῆς ἀρχιερατικῆς ἐνεργείας καὶ πράξεως ὡς μὴ ἄξιος τοῦ ἱερατεῦσιν τῷ ὑψίστῳ Θεῷ, εἰμὴ διὰ τὴν προαιρετικὴν μου ἐξομολόγησιν ῥητῶς ἤθελε συγχωρήσει ἡ ὑμετέρα παναγιότης καὶ ἡ ἱερὰ σύνοδος τῶν ἐκτὸς τοῦ βήματος μέρος τι πρὸς ἐνδείξιν τοῦ ἀρχιερατικοῦ χαρακτήρος, εἰ δὲ μὴ εἶμι καὶ διακείμενος ἐσχάτης μου ἀναπνοῆς Νεόφυτος μοναχός.

Παναγιώτατε δέσποτα, ἄγία καὶ ἱερὰ σύνοδος τῶν ἁγίων ἀρχιερέων, ὀρκίζω ὑμᾶς εἰς τὸν ἀδέκαστον καὶ φοβερὸν κριτὴν Θεὸν τὸν λέγοντα ἐν ταῖς ἱεραῖς γραφαῖς, καὶ ὑποσχόμενον μὴ ἐκβαλεῖν ἔξω τὸν πρὸς αὐτὸν ἐν μετάνοιᾳ ἐρχόμενον,

ἂν δὲν δεχθῆτε τὴν θερμὴν μου ταύτην ἐξομολόγησιν καὶ διάταξιν καὶ παράκλησιν, τὸ ὅποιον δὲν πιστεύω πώποτε νὰ γένη εἰς τὸν καιρὸν τῆς κατ' εὐδαιμονίαν ἐμὴν πατριαρχείας τοῦ πατρὸς μου, καὶ σεβασμιωτάτου διαδόχου μου κυρίου κυρίου Γερασίμου. Ἄροῦ δὲ ταῦτα πάντα λάθωσι τὸ ἀγαθὸν πέρας, παρακαλῶ θερμῶς νὰ ἀποφασισθῇ καὶ ὁ τόπος τῆς ἡσυχίας μου διὰ νὰ περάσω τὸ ὑπόλοιπον τῆς ζωῆς μου ἐν ἡσυχίᾳ τε καὶ μετάνοιᾳ. Δέομαι δὲ πρὸς τούτους νὰ γίνῃ καὶ ἐν συνοδικῶν συγχωρητικῶν, τὸ ὅποιον νὰ περιέχῃ ὅτι, ἐπειδὴ ἐνώπιον τῆς παναγιότητός της καὶ τῆς ἱερᾶς συνόδου ὁμολόγησα περιληπτικῶς τὴν ἀναξιοτήτά μου εἰς τὸ ἱερατεῦσιν Θεῷ, καὶ ὑπετέθην ἐξομολογηθῆναι ἐνώπιον τοῦ πνευματικοῦ μου πατρὸς καὶ τὰ κατὰ μέρος ἀμαρτήματά μου, ὅσα ἔπραξα λόγῳ, ἢ ἔργῳ, ἢ διανοίᾳ, ἐκουσίως ἢ ἀκουσίως, καὶ οὕτως ἐπομένως νὰ ἐκφωνοῦνται αἱ τῆς συγχωρήσεώς μου εὐχαί.

Αὐτὰ, παναγιώτατε δέσποτα, ἐν κατανοῶναι ψυχῆς, καὶ ἐν μετάνοιᾳ εἰλικρινεῖ, καὶ ἐκτὸς ἄλλης οἰκτιρότου δολιότητος, κατὰ χρέος τὰ ζητῶ ἀπὸ τὴν παναγιότητά της ὡς ἀπὸ διαδόχου μου, καὶ ἂν δὲν ἴδῳ τὴν ἐνεργεῖαν ὄλων τῶν ζητούμενων, ἐπ' ἐκείνης τῆς ὥρας τὴν τραβῶ ἀπὸ τὸ ἐπιτραχίλιον, καὶ τὸ ὠμοφόριόν της, καὶ τὴν φέρω εἰς ἐκεῖνο τὸ φοβερὸν κριτήριον τῆς δευτέρας παρουσίας πρὸς κρίσιν· ἵνα εἰ μὲν ἐν δολιότητι ὁ τρόπος οὗτος ὁ ἰδικός μου, καὶ ἡ μετάνοιά μου, ἀκούσω τὸ, πορεύω ἀπ' ἐμοῦ ὁ κατηραμένος εἰς τὸ πῦρ τὸ ἐξώτερον τὸ ἡτοισμασμένον τῷ διαβόλῳ καὶ τοῖς ἀγγέλοις αὐτοῦ. Καὶ ταῦτα μὲν ὑποκλινῶς, εὐλαθῶς, πειθηνίως, αὐτῇ τε καὶ πάσῃ τῇ ἱερᾷ ἀδελφότητι. Εἴτησαν δὲ μοι αἱ πανάγια, καὶ πανίεροί θεοπειθεῖς ὑμῶν εὐχαὶ ἄρωγῆ, καὶ συντήρησις, καὶ φύλαξις πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς μου.

Ὁ ὁμολογητὴς τῶν ἰδίων αὐτοῦ ἀμαρτημάτων, καὶ ἔλεος πρὸς ἄρεσιν ζητῶν.

Ὁ πρὸ τῆς παναγιότητός της, ἦδη δὲ
ΝΕΟΦΥΤΟΣ μοναχός.

II ΑΠΑΝΤΗΣΙΣ.

Παναγιώτατε πατριάρχῃ πρῶτῳ Κωνσταντινουπόλεως ἐν Χριστῷ τῷ Θεῷ ἀγαπητὲ ἡμῶν ἀδελφὲ, κυριε κυρ. Νεόφυτε, τὴν παναγιότητά της ἀδελφικῶς κατασπαζόμενοι ἡδέως προσαγορεύομεν.

Τὸ πρὸς ἡμᾶς καὶ τὴν ἱερὰν τῶν ἁγίων ἀρχιερέων ὁμήγυριν ἀδελφικὸν αὐτῆς γράμμα ἄσμενοι ἐλάβομεν, δηλωτικὸν τῆς εὐχαριστηρίου αὐτῆς

διαθέσεως διὰ τὴν εἰς νῆσον Χάλκην ἐντιμον ἀφιξίν της, ἐν ᾧ ἡ παναγιότης της τρία τινὰ τὰ κυριώτερα φαίνεται σημειοῦσα· ἐν μὲν ὡς περιληπτικῶς ἦδη ἐξομολογουμένη, καὶ κατὰ μέρος μέλλουσα ἐξομολογήσασθαι πνευματικῷ πατρὶ, ἐξαιτεῖται ἡμέτερον πατριαρχικὸν συνοδικὸν συγχωρητικὸν, ἐπιφέρουσα πρὸς παρακίνησίν μας εἰς τοῦτο καὶ ἱερὰ λόγια, τὸν ἐρχόμενον πρὸς με οὐ μὴ ἐκβαλῶ ἔξω, καὶ, ἔτι σοῦ λαλοῦντος ἰδοῦ ἐγὼ πάρεμι, καὶ εἴπα ἐξαγορεύσω κατ' ἐμοῦ τὴν ἀνομίαν μου τῷ κυρίῳ, καὶ σὺ ἀφῆκας τὴν ἀσέβειαν τῆς καρδίας μου, καὶ ἐπὶ τέλος τῆς ἐπιστολῆς ἀπειλὰς, ὅτι ἂν δὲν ἐκδώσωμεν τὸ τοιοῦτον συγχωρητικὸν, ἀπ' ἐκείνης τῆς ὥρας θέλει μᾶς τραβᾶ ἀπὸ ἐπιτραχίλιον καὶ ὠμοφόριόν μας εἰς τὸ φοβερὸν κριτήριον τῆς δευτέρας παρουσίας· δευτέρον δὲ διορίζει ἐπιτρόπους ἡμᾶς τε καὶ τοῦς τιμιωτάτους ἡμετέρους κατὰ πνεῦμα υἱοὺς ἀγαπητοῦς τόν τε μισερ Σκαρλάτον, τὸν κυρίστην Μεγαλῆν γούναρην καὶ κυρίστη Ἰορδανῆν τζεβαχερτζῆν, διὰ νὰ πωληθῶσι διὰ καταστίχου τὰ ἐν τῷ Γκιρακίριῳ αὐτῆς πράγματα, καὶ νὰ δοθῶσιν εἰς τὸ κοινὸν τῆς καθ' ἡμᾶς τοῦ Χριστοῦ Μεγάλῃς Ἐκκλησίας, καὶ τρίτον νὰ ἀποφασισθῇ ὁ τόπος τῆς ἡσυχίας της διὰ τὸ λοιπὸν τῆς ζωῆς της. Ὅθεν περὶ μὲν τοῦ πρώτου ἡ παναγιότης της ἤξευρε πολλὰ καλὰ τοὺς ὄρους καὶ κανόνας, εἰς τοὺς ὁποίους θεμελιούνται τὰ συγχωρητικὰ, καὶ ὅτι ἐν τοιοῦτον συγχωρητικῶν δὲν ἡμπορεῖ νὰ ἐκδοθῇ, καὶ διὰ τὴν τωρινὴν ὅπου γράφει καθόλου ἐξομολόγησιν, καὶ διὰ τὴν μέλλουσαν ὅπου ὑπόσχεται νὰ κάμῃ κατὰ μέρος εἰς πνευματικόν· διὰ μὲν τὴν τωρινὴν, ἐπειδὴ τὰ ἀμαρτήματά της εἶναι ἀκατάληπτα διὰ τὸ περιληπτικὸν καὶ ἀκανόνιστα, καὶ διὰ νὰ συγχωρηθῇ τινὰς πρέπει πρῶτον νὰ κάμῃ τρία τινὰ, νὰ ἐξομολογηθῇ τὸ εἶδος τῆς ἀμαρτίας εἰς τὸν πνευματικὸν πατέρα, νὰ λάβῃ τὸν προσήκοντα κανόνα, νὰ τὸν ἀποπληρώσῃ προθύμως, καὶ ἔτσι νὰ λάβῃ τὴν συγχώρησίν του. Οὕτως ἡμπορεῖ νὰ γίνῃ ἡ θεραπεία τῆς ἀμαρτίας, περιπέθητε ἡμῶν ἀδελφὲ, καθὼς τὸ ἐνθυμεῖται καὶ ἡ πανιέρότης της εἰς μυριάδας συγχωρητικὰ τὰ ὅποια ἔχει ὑπογεγραμμένα κατὰ τὴν ἐκκλησιαστικὴν τάξιν, συγχωρῶν τοῖς δεομένοις εἰς ὅσα ἀμαρτάντες ἐξομολογήσαντο πνευματικοῖς πατέρας, καὶ τὸν παρ' αὐτῶν κανόνα ἀπὸ καρδίας δεξάμενοι, ἀποπληρώσαι προσθυμίσαν· ὡσὰν ὅπου εἰς τὰ ῥητὰ ὅπου ἐπιφέρει προσερχόμενος καὶ λαλῶν, καὶ ἐξαγορεύομενος εὐσεβῶς ἔτσι ἡμπορεῖ νὰ ἐνοηθῇ, ἐκεῖνος ὅπου κάμνει τὴν ἐξομολόγησιν κατὰ τὴν τάξιν ὅπου ἡ θεία χάρις ἐδιώρισε διὰ τῶν ἱερῶν πατέρων, τοὺς τοιοῦτους

οὐ μὴ ἐκβαλεῖ ἔξω ἡ Ἐκκλησία, εἰς αὐτοὺς πάρεσιν ἡ θεία χάρις, εἰς αὐτοὺς ἀφήσει τὰς ἀνομίας. Εἰ δὲ ἄλλῶς χωρὶς νὰ προηγήσῃται ἡ κατ' εἶδος ἐξομολόγησις, χωρὶς νὰ δοθῇ καὶ νὰ ἀποπληρωθῇ ὁ προσήκων κανὼν, τὸ ἤξευρε πολλὰ καλὰ καὶ ἡ παναγιότης της ὅτι ποτὲ κανένα τέτοιον συγχωρητικὸν δὲν ἐξέδωκεν ἀπερισκέπτως· ἐπειδὴ μὲ τέτοιον τρόπον οὐ μόνον δὲν γίνεται συγχώρησις εἰς τὸν ἀμαρτάντα, μήτε καμμία ψυχικὴν ὠφέλεια, ἀλλὰ καὶ ὁ συγχωρῶν κοινωνὸς γίνεται ἄλλοτρίων ἀμαρτημάτων, καὶ πάσχει καὶ αὐτὸς δικαίως τὴν ἰδίαν ψυχικὴν βλάβην, καθὼς ἀνίσως κανένας πάσχων ἀπλῶς ζητήσῃ θεραπείαν καὶ ὁ ἱατρὸς χωρὶς νὰ μάθῃ τὸ εἶδος τοῦ πάθους ἤθελε διορίσει ἱατρικὰ τότε οὐ μόνον ὁ πάσχων κατὰ λόγον τῆς τέχνης δὲν ὠφελεῖται, ἀλλὰ δικαίως καὶ ὁ ἱατρὸς κατακρίνεται. Αὐτὰ λοιπὸν, ἀδελφὲ περιπέθητε, καὶ ἄλλα πολλὰ παρόμοια ὅπου δὲν λαμβάνουν τὴν φρόνησίν της, εἶναι τὰ κωλυτικὰ τοῦ συγχωρητικοῦ ὡς ἀπὸ μέρος τῆς τωρινῆς καθόλου καὶ ἀδιορίστου ἐξομολογήσεως ὅπου γράφει. Ὡς ἀπὸ μέρος δὲ τῆς μελλούσης ἐξομολογήσεως ὅπου ὑπόσχεται κατ' εἶδος νὰ κάμῃ εἰς πνευματικὸν πατέρα, στοχάσου ἀδελφὲ, εἰς τί λάθος ἠθέλαμεν περιπέσει, τόσον ἡ παναγιότης της, ὅσον καὶ ἡμεῖς, ἀνίσως ἠθέλαμεν ἀνατρέψῃ τὴν τάξιν τοῦ ἱεροῦ μυστηρίου τῆς ἐξομολογήσεως καὶ πρὸ τῆς ἐξαγορεύσεως ἠθέλαμεν συγχωρεῖ ἀμαρτήματα, μὲ παπικὰ (ὁ μὴ γένοιτο) φρονήματα καὶ μάλιστα ὅπου δικαίως τότε ἤθελε μᾶς τραβᾶ ἀπὸ τὸ ἐπιτραχίλιον, διατὶ τόσοι ἄνθρωποι ἀκρίτως φερόμενοι, παρεβλέψαμεν τὸ τοιοῦτον ψυχοβλαβέστατον λάθος της. Λοιπὸν, ἀδελφὲ, περὶ τῶν τοιούτων ἐξ αὐτῶν τῶν πραγμάτων ἔχει τὴν πληροφορίαν ἡ παναγιότης της ὅτι καμμίαν ἐνόησιν δὲν ἔχει· καὶ ἀπ' οὗ τοῦ καθ' ἑνὸς ἡ συνείδησις πρέπει νὰ ἦναι ἐλευθερά μάλιστα καὶ ὁ Δ' κανὼν τῆς οἰκουμένης δευτέρας συνόδου διορίζει ῥητῶς ὅτι γρὴ παντὶ τρόπῳ τὸ συνειδὸς τοῦ ἐπισκόπου ἐλευθερον εἶναι, ὅθεν καὶ ἔχει καιρὸν νὰ διαθέσῃ τὰ τοιαῦτα νομίμως καὶ κανονικῶς ὅποταν βούληται. Περὶ δὲ τῆς πωλήσεως τῶν πραγμάτων της θέλει ἤξευρε ὅτι μήτε ἡμεῖς μήτε ἡ περὶ ἡμᾶς ἱερὰ ἀδελφότης καμμίαν ἐλλείψιν δὲν κάμνομεν εἰς τὴν προσωπικὴν ἀνίκουσαν ἐκάστῳ ἡμῶν ἰδεῶν ἀδελφικὴν ἀπαθῆ εἰλικρίνειαν, μήτε κρίνομεν εὐλογον νὰ δεχθῶμεν ἐν τοιοῦτον ἀνάθημα εἰς τὴν Ἐκκλησίαν μὲ ἀποστέρησεν ἐνδυμάτων καὶ ἀμφίων της· ὅθεν καὶ μήτε εἰς αὐτὸ δὲν ἡμποροῦμεν νὰ ἀνακατωθῶμεν, ἀλλὰ θέλει παραλάβῃ τὰ πράγματα της ἡ παναγιότης της, καὶ θέλει τὰ οἰκονομήσει ὡς βούλεται. Περὶ δὲ τοῦ τόπου τῆς ἀνέσεώς της,

ἐπειδὴ, ἀδελφε, εἰς τὴν Πάτριον καὶ Χίον δὲν γίνεται διὰ τὰ γνωστὰ καὶ τῆ παναγιότητι τῆς αἰτίας, εἰς δὲ τὸ ὄρος ἀπαρέσκειται, στοχαζόμεθα διὰ τὴν Ῥόδον γυμνάζοντάς τιν τὸπον ἤσυχον καὶ εὐκρατῆ, ὅπου ἐκεῖ πρὸς τοῖς ἄλλοις εὐρίσκονται καὶ ἱατροί, εἶναι καὶ εὐθηνία τῶν ἐδωδόμενων. Καὶ ταῦτα μὲν ἀδελφικῶς πρὸς πληροφορίαν καὶ ἀνάπαυσίν τῆς, τὰ δὲ ἐτῆ αὐτῆς εἴησαν θεόθεν πλεῖστα καὶ πανευτυχῆ.

αψήδ μαρτίου ιδ.

ΑΝΑΛΕΚΤΑ.

Η ΣΥΝΘΗΚΗ ΤΟΥ ΚΟΥΤΖΟΥΚ ΚΑΙΝΑΡΤΖΙΚ.

—Τῆ 10/22 ἰουλίου τοῦ 1774 ὁ πρίγκηψ Ῥεπνίνος ὑπέγραψε μετὰ τῶν τούρκων πληρεξουσίου Ῥεσμῆ Ἀχμέτ ἐφέντη καὶ Ἰβραήμ Μουνιβ βεῖς ἐφένδη (ὑπουργοῦ τῶν ἐξωτερικῶν), ἐν Κουτζούκ Καϊναρτζίκ παρὰ τὴν Σιλιστρίαν τὴν μεταξὺ τῶν δύο αυτοκρατοριῶν αἰωνίου εἰρήνης σύμβασιν, ὁκτὼ καὶ εἴκοσι περιλαμβάνουσαν ἄρθρα. Μετὰ τὴν τῆς συνθήκης ταύτης ἐπικύρωσιν ὑπὸ τοῦ μεγάλου βεζίρου, ὁ πρίγκηψ Ῥουμανδζῶφ ἀπέστειλε τὸ ἐγγράφον τοῦτο διὰ τοῦ πρίγκηπος Ῥεπνίνου, ὅστις κατὰ τὴν πρὸς τὴν αυτοκράτειραν ἔχθειν μέγα ἔλαβε μέρος εἰς τὴν συνομολόγησιν τῆς εἰρήνης. Αἰκατερίνα ἡ Β' προήγαγε τὸν πρίγκηπα Νικόλαον Βασιλείβιτς Ῥεπνίνον εἰς ἀρχιστράτηγον καὶ ἀντισυνταγματάρχην τῆς φρουρᾶς τοῦ συντάγματος τοῦ Ἰσμαίλσκ, τῷ δ' ἐπίπνι ἐτεῖ 1775 ἀπέστειλεν αὐτὸν εἰς Κωνσταντινούπολιν ὡς ἔκτακτον πρεσβευτὴν καὶ πληρεξούσιον ὑπουργόν. Ἡ συνοδία αὐτοῦ, ἣτις ἦν λαμπρὰ καὶ πολυάριθμος, συνέκειτο ἐκ πεντακοσίων ἀνδρῶν ἔχουσα συνάμα τοὺς σαλπιγκτὰς καὶ τυμπανιστὰς τῶν οὐσάρων καὶ θωρακοφόρων, τοὺς μουσικοὺς τοῦ πεζικοῦ, ἀποσπάσματα οὐσάρων, θωρακοφόρων καὶ πεζικοῦ, 36 ἀκολούθους, 4 θηρευτὰς, 12 ψάλλτας, 13 ὑπηρέτας, 6 ἵπποκόμους, 8 προδρόμους, 6 γρεναδιέρους τῆς φρουρᾶς τοῦ συντάγματος τοῦ Ἰσμαίλσκ, 6 θεράποντας, 1 χειροῦργον, 1 ἱατρὸν, 12 ἔλληνας ἀξιωματικοὺς, 14 σπουδαστὰς καὶ μεταφραστὰς, 18 κατωτέρους ἀξιωματικοὺς, 6 ἀνωτέρους, 10 εὐγενεῖς ἀκολούθους, 2 γραμματεῖς καὶ 1 στρατιωτικὸν ἀκόλουθον.

Τῆ 5 ὁκτωβρίου ὁ πρεσβευτὴς εἰσῆλθεν εἰς Κωνσταντινούπολιν διὰ τῆς πύλης τοῦ Ἀδριανοῦ, κυματιζούσης τῆς σημαίας, παιανίζούσης τῆς μουσικῆς καὶ τοῦ τυμπάνου, ἐπὶ τουρκικοῦ ἵππου λαμπρῶς ἐπισεσαγμένου καὶ παρὰ τοῦ σουλτάνου αὐτῷ ἀποσταλέντος. Κατὰ τὴν 7 μ. μ. ὦραν ἀφίκετο εἰς Πέραν ὑπὸ τὸ φῶς τῶν δάδων καὶ μόνος εἰσῆλ-

θεν ἐφιππος εἰς τὴν πρεσβείαν, τῶν συνοδεούντων αὐτὸν Τούρκων εἰσελθόντων πεζῆ. Τῆ 7 ὁκτωβρίου ὁ πρίγκηψ Ῥεπνίνος ἀνακοινεῖ τὴν ἀφίξιν αὐτοῦ εἰς τοὺς ἐν Κωνσταντινούπολει ξένους πρεσβευτὰς δι' ἵππων τῆς πρεσβείας, εἰς δὲ τοὺς ὑπουργοὺς δι' ἀξιωματικῶν. Καὶ πρεσβευταὶ μὲν ἦσαν ὁ μαρκήσιος Σαίν-Πριέστ, τῆς Γαλλίας, ὁ ἵππότης Γραδενίγος, τῆς Βενετίας, ὁ Βεηλάρ, τῆς Ὀλλανδίας, ὁ κ. Τουγοῦτ, ἰντερνούσιος τοῦ αυτοκράτορος τῆς Ῥώμης, ἀπεσταλμένοι δὲ οἱ κκ. Ζεγουελίνος, τῆς Πρωσσίας καὶ Τσελεσίχ, τῆς Σουηδίας. Πάντες οὗτοι ἐπεψαν αὐτῷ πάραυτα τοὺς γραμματεῖς τῶν πρεσβειῶν, ὅπως συγχαρῶσιν αὐτῷ ἐπὶ τῇ ἀφίξει, ἀκολούθως δὲ ἐπισκέφθησαν αὐτὸν καὶ οἱ ἴδιοι. Μετὰ μεσημβρίαν τῆς αὐτῆς ἡμέρας αἱ κυρίαὶ τοῦ πρέσβειος τῆς Γαλλίας καὶ ἡ τοῦ τῆς Βενετίας ὡς καὶ ἡ τοῦ ἀπεσταλμένου τῆς Πρωσσίας, μεταβάσαι παρὰ τῆ πρίγκηπέσση Ῥεπνίνου, διήλθον ἐκεῖ τὴν ἑσπέραν.

Τὴν 8 ὁκτωβρίου ὁ πρεσβευτὴς συνοδευόμενος ὑπὸ τῆς θεραπείας αὐτοῦ ἀντεπεσκέφατο τὴν μὲν πρῶταν τοὺς πρεσβευτὰς, μετὰ δὲ μεσημβρίαν τοὺς ἀπεσταλμένους.

Μετ' ἀμοιβαίαν μετὰ τῆς Πύλης συμφωνίαν ὁ πρίγκηψ Ῥεπνίνος μετέβη τὴν 28 νοεμβρίου παρὰ τῷ βεζίρῃ. Ἀφίκετο ἐφιππος μέχρι τοῦ περιστευλίου, ὅπου ὑπεδέξατο αὐτὸν ὁ διερμηνεύς τῆς Πύλης, ὅστις μετὰ τοῦ τσαουζλάρ-εμινῆ καὶ τσαουζλάρ κιατιπῆ ὠδήγησαν εἰς τὴν αἴθουσαν τῆς ὑποδοχῆς. Μετὰ τούτων συνητήθη πέραν τοῦ περιστευλίου καὶ ὁ τεσριφατζῆς ἡ μέγας τελετάρχης τῶν ἀνακτόρων. Εἰσελθὼν ὁ πρεσβευτὴς εἰς τὴν αἴθουσαν, ἔστη πρὸς στιγμὴν, μὴ βλέπων τὸν βεζίρην, ὅστις ὁμῶς ἀμέσως εἰσῆλθεν. Πλησιάζαντες ἔχαιρέτισαν ἀλλήλους καὶ διηυθύνθησαν εἰς τὰς οὐσιθείας θέσεις. Ὁ πρίγκηψ Ῥεπνίνος ἐνεχείρισε τῷ βεζίρῃ τὴν ἐπιστολὴν τῆς Α Μ τῆς αυτοκρατείας, ἣν ἐκεῖνος ἐδέξατο ἐπὶ ποδῶς καὶ κατέθηκεν ἐπὶ τοῦ πλησίον αὐτοῦ προσκεφαλαίου. Εἶτα ὁ πρεσβευτὴς καὶ ὁ βεζίρης ἐκάθησαν ταυτοχρόνως, οὗτος μὲν ἐπὶ σοφᾶ, ἐκεῖνος δὲ ἀπέναντι αὐτοῦ ἐπὶ καθέδρα. Μετὰ τὰς συνήθεις τοῖς Τούρκοις φιλοφρονήσεις ὁ πρίγκηψ Ῥεπνίνος ἐν τῷ ὑπ' αὐτοῦ ἀπαγγελθέντι λόγῳ ἐγνωστοποίησε τῷ βεζίρῃ τὸν σκοπὸν τῆς πρεσβείας αὐτοῦ. Διαβεβιαίων ὅτι ἡ αυτοκράτειρα σταθερῶς καὶ ἀπαρεγκλίτως ἐπεθύμει νὰ τηρήσῃ τὴν μεταξὺ τῶν δύο χωρῶν συνομολογηθεῖσαν εὐεργετικὴν εἰρήνην, ὡς καὶ τὰς ἐπαναληφθεῖσας καὶ αὐθις πρὸς ἀλλήλας φιλικὰς σχέσεις καλῆς γειτνιασεως, καὶ ὅτι ἡ αυτοκράτειρα οὐδαμῶς ἀμφέβαλλε περὶ τῶν ἀξιεπαίνων καὶ εἰρηνικῶν αἰσθημάτων τοῦ βεζίρου, κατέληξε παρακαλῶν αὐτὸν ὅπως

συντελέσῃ εἰς τὸ νὰ τύχῃ ἀκροάσεως παρὰ τῷ σουλτάνῳ ὅσον τάχιστα. Τοῦ διερμηνεύου τῆς Πύλης μεταφράσαντος τοὺς λόγους τούτους, ὁ βεζίρης ἀπήντησεν ὅτι «τὸ ἐπ' αὐτῷ, ἐπιθυμῶν νὰ παρῶσῃ καὶ διατηρήσῃ τὴν αἰσίαν εἰρήνην θὰ καταβάλλῃ πᾶν σθένος καὶ πᾶσαν αὐτοῦ προσπάθειαν πρὸς ἐπίτευξιν τοῦ σκοποῦ τούτου, ὅτι εἰλικρινῶς ἔχαιρεν ὅτι ἐξελέγη πρεσβευτὴς ἀνὴρ κατέχων τὴν ἀπαιτούμενην δεξιότητα καὶ τὸν ζῆλον, πρὸς περιφρούρησιν τῶν ἀμοιβαίων συμφερόντων».

Εἶτα προσηνήχθησαν πρὸς τὸν βεζίρην καὶ τὸν πρεσβευτὴν ἡδύσματα, καφές, σεβέτια, βοδόνηρον καὶ καπνοσύριγγες. Ἀκολούθως προσηνήχθησαν καὶ εἰς τοὺς ὑπαλλήλους τῆς πρεσβείας πλὴν τοῦ διὰ τὰς χεῖρας καὶ τὰς καπνοσύριγγας χρησίμου βοδόνηρου. Τῷ πρεσβευτῇ ἐδωρήθη βαρύτιμος μηλωτὴ πλουσία, ἣν ἐκεῖνος περιεβλήθη καθήμενος. Ὁμοίαι πλούσιαι σιτίραι προσηνήχθησαν τῷ ἐπιτετραμμένῳ κ. Πετερσόν, τῷ στρατιωτικῷ ἀκόλουθῳ κ. Βουλγακῶφ καὶ τοῖς δυσὶ γραμματεῦσιν, ὡς καὶ τοῖς δέκα ἀκολούθους τῆς πρεσβείας, εἰς δὲ τὴν λοιπὴν θεραπείαν διενεμήθησαν καφτάνια.

Τῆ 29 ὁ πρίγκηψ Ῥεπνίνος ἀπέστειλε δῶρα εἰς μὲν τὸν βεζίρην διὰ τοῦ στρατιωτικοῦ ἀκολούθου, εἰς δὲ τὸν κεχαγῆν αὐτοῦ καὶ εἰς τὸν βεῖς ἐφένδην διὰ τῶν γραμματέων, τῆ δὲ 30 εἰς τὸν σουλτάνον ἐν τῷ ἀνακτόρῳ.

Ὁ πρίγκηψ Ῥεπνίνος ἔτυχεν ἀκροάσεως παρὰ τῷ σουλτάνῳ τὴν 1 δεκεμβρίου. Ἀφικόμενος εἰς τὴν δευτέραν πύλην τῶν ἀνακτόρων ἀφίππευσεν ἐπὶ τοῦ πρώτου ἀναβάθρου, ὅπου ὑπεδέξατο αὐτὸν ὁ διερμηνεύς τῆς Πύλης Ἀντὶ ν' ἀναμείνη ὁ πρίγκηψ Ῥεπνίνος ἐπὶ τοῦ ἀναβάθρου πρὸ τῆς πύλης, μέχρι οὗ προσκληθῆ, ὡς ἔπραττον τοῦτο οἱ πρεσβευταὶ, εἰσῆχθη διὰ τοῦ καπιτζίμπαση εἰς αἴθουσάν τινα, ἣτις ἐπὶ τῇ περιπτώσει ταύτῃ ἐστρώθη διὰ σοφᾶδων. Ἐκεῖ ὁ τσαουσμπασης καὶ ὁ διερμηνεύς προσήνεγκαν αὐτῷ δροσιτικὰ ποτὰ καὶ διέμειναν παρ' αὐτῷ διαρκῶς. Εἰσελθὼν ὁ πρεσβευτὴς εἰς τὸ Διδάνιον μετὰ τοῦ βεζίρου ταυτοχρόνως μὲν ἀλλὰ δι' ἀντιθέτων θυρῶν, ἐκάθησαν ἐπὶ θρανίου ἀπέναντι τοῦ βεζίρου, ἐπειδὴ δὲ οὗτος ἐβράδυνε νὰ προσκαλέσῃ τὸν πρεσβευτὴν ὅπως καθήσῃ ἐπὶ τοῦ σοφᾶ τοῦ Νισσαντζιᾶ, ὁ πρίγκηψ Ῥεπνίνος ἐδήλωσεν ἐκείνῳ διὰ τοῦ διερμηνεύου τῆς Πύλης ὅτι αὐτὸς ἐξ' ἑαυτοῦ θὰ καθήσῃ ἐκεῖ, εἰὰν βραδύνη ἢ ἐπὶ τούτῳ πρὸς αὐτὸν πρόσκλησις. Ἡ θέλησις τοῦ πρεσβευτοῦ ἐξεπληρώθη πάραυτα, καθήσαντος τότε ἐν τῷ μέσῳ τοῦ εἰρημένου σοφᾶ δεξιᾶ τοῦ Νισσαντζιᾶ. Ἡ συζήτησις διήρκεσεν ἡμίσειαν ὥραν, μεθ' ὅ ὁ βεζίρης ἀπέστειλε τὸν βεῖς ἐφένδην μετ' ἐγγράφου

ἐκθέσεως πρὸς τὸν σουλτάνον, ὅπως τύχῃ τὴν παρ' αὐτῷ εἰσαγωγὴν τοῦ πρεσβευτοῦ.

Τὴν ἡμέραν ἐκείνην ὁ πρίγκηψ Ῥεπνίνος συνεδείπνησε μόνος μετὰ τοῦ βεζίρου, ἐνῷ ὁ στρατιωτικὸς ἀκόλουθος, οἱ δύο γραμματεῖς καὶ ὁ δοῦξ τῆς Βραγάνας ὅστις εὐρίσκειτο μετὰ τῶν ἀκολούθων τῆς πρεσβείας, συνεδείπνησαν μετὰ τοῦ καπετὰν πασᾶ. Διαρκούντος τοῦ δείπνου τὴν ἐπιστολὴν τῆς Α Μ τῆς αυτοκρατείας ἐκράτουν ἀλληλοδιαδόχως οἱ εὐγενεῖς ἀκόλουθοι.

Ἐν τῷ μέσῳ τῆς ἀπὸ τοῦ Διδανίου καὶ τῆς τελευταίας θύρας τῶν ἀνακτόρων ὁδοῦ περιέβηλον τὸν πρεσβευτὴν διὰ πλουσίας μηλωτῆς, ὡς καὶ τὸν στρατιωτικὸν ἀκόλουθον καὶ τοὺς δύο γραμματεῖς ἐνῷ, εἰς τὴν θεραπείαν ἐδόθησαν ἑκατὸν καφτάνια.

Καθῆσας ὁ πρεσβευτὴς ἐπὶ θρανίου ἐπὶ ἐν περίπου τέταρτον, ὅτε ὁ βεζίρης μετέβηκε παρὰ τῷ σουλτάνῳ, εἰσῆχθη ἀκολούθως εἰς τὴν αἴθουσαν τοῦ θρόνου διὰ τοῦ καπιτζίμπαση συνοδευόμενος ὑπὸ δεκαῖξ ἀκολούθων, μετ' αὐτοῦ ἐλθόντων, καὶ ἡγουμένου τοῦ διερμηνεύου τῆς Πύλης. Προσεκλίνατο τρίς καὶ ἀπαγγείλας λόγον ἐνεχείρησε τὴν ἐπιστολὴν ἣν ἔλαβεν ὁ καπιτὰν πασᾶς, διαβιβάσας αὐτὴν εἰς τὸν βεζίρην, ὅστις κατέθηκεν αὐτὴν πλησίον παρὰ τῷ σουλτάνῳ. Ὁ διερμηνεύς τῆς Πύλης μετέφρασε τὸν λόγον, ὁ δὲ σουλτάνος εἶπεν ὑψηλοφώνως λόγους τινὰς τῷ βεζίρῃ, ἀπαντήσαντι τῷ πρεσβευτῇ ὅτι ἡ Α Μ ὁ γαληνότατος αυτοκράτωρ, τὸ ἄσυλον τῆς λαμπρότητος, διέταξε μοι νὰ δηλώσω ὑμῖν ὅτι ἡ αυτοκρατορικὴ αὐτοῦ βούλησις εἶναι ἡ ἐσαεὶ διατήρησις τῆς μεταξὺ τοῦ τουρκικοῦ καὶ τοῦ βωτσικικοῦ κράτους συνομολογηθείσης εἰρήνης.

Τοὺς λόγους τούτους μεταφράσαντος τοῦ διερμηνεύου τῆς Πύλης, ὁ πρεσβευτὴς ὑποκλίνας πρὸ τοῦ σουλτάνου ἐξῆλθε μετὰ τῆς συνοδίας αὐτοῦ τῆς αἰθούσης τῆς ὑποδοχῆς. Ἐπίσης δὲ καὶ εἰς τὴν δευτέραν πύλην ἀνέμεινεν ἐν τῇ αἰθούσῃ τῆς φρουρᾶς τοῦ καπιτζίμπαση, ἄχρις οὗ ἐξῆλθον τῶν ἀνακτόρων καὶ πάντες οἱ κατωτέρους βαθμοὺς ἔχοντες, οἱ οὗ Γεντισάρ ἀγάι, ὁ καπιτζίμπαση καὶ λοιποί.

Τὴν 28 ἰανουαρίου 1776 ὁ πρεσβευτὴς εἰδείπνησε παρὰ τῷ βεζίρῃ ἐν τοῖς δωματίοις τῆς ὑποδοχῆς τοῦ σουλτάνου· ὁ βεζίρης εἶπεν αὐτῷ νὰ ἐκλέξῃ τὴν ἣν προτίμα θέσιν εἶτε ἐπὶ τοῦ σοφᾶ εἶτε ἐπὶ τῆς καθέδρας, ἐκεῖνος δὲ καθῆσας ἐπὶ τοῦ σοφᾶ, εἶπεν ὅτι προτιμᾷ τοῦτον, θέλων νὰ ἴναι πολὺ πλησίον πρὸς τὸν ζινζίντα αὐτόν. Ἀμφοτέρωι ἐκάθησαν ταυτοχρόνως, ὁ δὲ βεζίρης παρεκάλεσε τὸν πρεσβευτὴν νὰ πράττῃ ὡς ᾔθελεν εἶσθαι καὶ ἐν τῷ ἰδίῳ οἴκῳ, διατάσσων πᾶν ὅτι

αὐτῶ ἀρέσκει, ἡρώτα δὲ εἰς ἐπεθύμει νὰ ἴδῃ τὰ πρὸς διάχυσιν αὐτῶ παρασκευασθέντα παιγνίδια καὶ τὰς διασκευάσεις.

Περὶ τὴν ἑνδεκάτην ὥραν ὁ βεζίρης ἡρώτησε τὸν πρεσβευτὴν περὶ ποίαν συνήθως ὥραν ἐγευμάτιζεν ὅπως διατάξῃ νὰ ἐτοιμασθῇ τὸ γεῦμα τὴν ὥραν ἐκείνην, καθόσον ἀφιερῶσας τὴν ἡμέραν ταύτην πρὸς ὑποδοχὴν τοσοῦτον ἀξιωματοῦ ξένου οὐδόλως ἐπεθύμησε νὰ τὸν ἴδῃ ἀνησυχοῦντα τὰς συνηθείας. Εἰς ταῦτα ὁ πρεσβευτὴς ἀπήντησεν ὅτι ζωηρὰν αἰσθανόμενος εὐχαρίστησεν ἐπὶ τῇ ὑποδοχῇ, ἧς ἔτυχεν ὑπὸ ξένου τοσοῦτον ἀξιωματοῦ καὶ φιλόφρονος, παρηγεῖτο πρὸς στιγμὴν τῶν συνηθειῶν καὶ παρεκάλει αὐτὸν ὅπως μὴ κατ' ἐλάχιστον ἀνησυχῆσῃ, ὁρῆσθαι δὲ κατ' ἴδιαν αὐτοῦ θέλησεν τὴν ὥραν τοῦ γεύματος.

Κατὰ τὴν μεσημβρίαν καὶ ἡμίσειαν ὥραν παρετέθη πλησίον τοῦ σοφᾶ τράπεζα, ἐν ᾗ παρεκάθησε καὶ ὁ βεζίρης ἐφένθη· πρὸ τοῦ πρεσβευτοῦ ἐτέθη χρυσῇ παροψίς ἀδαμαντοστόλιστος, χρυσᾷ δ' ἐπίσης ἦσαν καὶ τὰ παρατεθέντα τρυβλία. Μετὰ τὸ γεῦμα ὁ πρεσβευτὴς ἐνέψατο τὰς χεῖρας ταυτοχρόνως μετὰ τοῦ βεζίρου. Πλεῖστα παιγνίδια καὶ διασκευάσεις ἐπανελήφθησαν. Ἐπιθυμῶν ὁ πρεσβευτὴς ὅπως μὴ ἀνησυχῆσῃ διὰ μακροτάτης διαμονῆς τὸν ἐνίζοντα αὐτὸν, καὶ γινώσκων ὅτι ἐπέστη ἡ ὥρα τῆς προσευχῆς, ὁ δὲ βεζίρης ἔπασχεν ἐκ ποδάγρας, ἐξέθηκεν αὐτῷ τοὺς λόγους δι' οὓς ἀναγκάζεται νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὰ ἴδια, καὶ εὐχαρίστησεν αὐτῷ διὰ τὰς ἀποδοθείσας αὐτῷ τιμὰς. Εἰς ταῦτα ἀπήντησεν ὁ βεζίρης « ὅτι οὐδέποτε ἠνώχλει αὐτὸν ἡ παρουσία πρεσβευτοῦ, καὶ ὅτι τοῦναντίον ἐθεραπεύθη τὴν ποδάγραν, ἀλλ' ὅτι μεθ' ὅλα ταῦτα φοβούμενος μὴ γένηται αἴτιος ἀνησυχίας δὲν ἐπεθύμει νὰ κρατήσῃ πλείοτερον τὸν ξένον αὐτοῦ ».

Τότε προσηνέχθησαν εἰς τε τὸν βεζίρην καὶ εἰς τὸν πρεσβευτὴν σε ρ θ έ τ ι α καὶ καπνοσύριγγες περιέβαλον δὲ τὸν τελευταῖον τοῦτον διὰ πλουσίας μηλωτῆς, βαλόντες εἰς τὸ θυλάκιον αὐτοῦ τρία μανδύλια, ἅπερ περιεῖχον χρυσᾷ ὀρολόγια ἀδαμαντοκόλλητα.

Εἶτα ὁ πρεσβευτὴς προσεκλήθη καὶ αὐτὸς εἰς γεῦμα ὑπὸ τοῦ καπιτὰν πασσᾶ, τοῦ κεχαγιᾶ, τοῦ βεζίρου, τοῦ γενιτσᾶρ ἀγᾶ, τοῦ τερτερδάρη καὶ τὴν 3 μαρτίου ὑπὸ τοῦ βεζίρου ἐφένθη. Εἰς τὸ τελευταῖον τοῦτο γεῦμα παρέστη καὶ ὁ βεζίρης κεκρυμμένος ἐντὸς σκηνῆς δι' αὐτὸν παρασκευασθείσης, ἐξ ἧς ἐθεᾶτο τὰ κατὰ τὴν περίπτωσιν ταύτην γενομένα παιγνίδια, ἐξέφρατε δὲ τὴν λύπην αὐτοῦ εἰς τὸν πρεσβευτὴν καθόσον ἡ τελετὴ τῆς ἑορτῆς

ἐμπόδισεν αὐτὸν νὰ τὸν ἴδῃ καὶ συνομιλήσῃ μετ' αὐτοῦ φιλικῶς.

Τὴν 29 ὁ πρεσβευτὴς ἔτυχεν νέας ἀκροάσεως παρὰ τῷ σουλτάνῳ, τὴν δὲ 31 ἀποχαιρέτισας τὸν βεζίρην κατέλιπε τὴν Κωνσταντινούπολιν τὴν 13 ἀπριλίου ἀπερχόμενος εἰς Ῥωσίαν.

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΑ.

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΑΙ ΑΝΑΚΑΛΥΨΕΙΣ ΕΝ ΙΤΑΛΙΑΙ. — Πολλὰ ἐγένοντο ἀνασκαφαὶ ἐν Παλαιστρίνῃ, τῇ ἀρχαίᾳ ἐτρουσκικῇ Πρενέστῃ, ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τοῦ κ. Ε. Φερνίκ, ὅστις ἠυτέγησε ν' ἀνακαλύψῃ μέγαν σωρὸν ἀρχαιοτήτων ἀνεπαφον εἰσέτι. Εἰς ἀπόστασιν ὀλίγων τετραγωνικῶν μέτρων, ὑπὸ βάθος τεσσάρων μέτρων, συνέλεξε περὶ τὰ ἑξακόσια σῶα καὶ πλήρη ἀντικείμενα καὶ μέγα πλῆθος συντριμμάτων, ἅπερ πολλοὶ ἀποδόδυσαν εἰς τὸν πλησίον κείμενον ναὸν τῆς Τύχης, συνίστανται δὲ ἐκ ποδῶν, χειρῶν, βραχιόνων, κνημῶν, διαφόρου μεγέθους κατοικίδιων ζώων, κεφαλῶν ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν καὶ ἀγαλμάτων παριστάντων γυναῖκας καὶ ἄνδρας, χλαίνας περιβεβλημένους. Ταῦτα πάντα εἶναι ἐξ ὀπτῆς πλίνθου, εἶχον δὲ ἐξωγραφημένα τὰ μὲν πρόσωπα ἐρυθρὰ, τοὺς δὲ ὀφθαλμοὺς καὶ τὴν κόμην μέλανα, φαίνονται δὲ προῖον ἐνὸς καὶ τοῦ αὐτοῦ ἐπιτοπίου ἐργαστηρίου.

Ἐν Ῥώμῃ ἐπὶ τῆς πλατείας Πιέστρα ἐξεχώσθη μάρμαρον πλάτους ἐνὸς μέτρου καὶ εἰκοσιν ἑκατοστῶν καὶ μήκους ἐνὸς μέτρου καὶ τεσσαράκοντα ἑκατοστῶν. Εἶναι ἀνδρῆς παριστῶν γεγλυμμένην εἰκόνα γυναικὸς, περιβεβλημένης ποδῆρη χιτῶνα καὶ φεροῦσας εἰς τὴν κεφαλὴν φρυγίαν καλύπτραν. Ἡ κεφαλὴ εἶναι κατεστραμμένη. Ἐπὶ αὐτῆς τῆς πλατείας σώζονται τὰ εἰρήπια τοῦ ναοῦ τοῦ Ποσειδῶνος, ὃν ἀνήγειρεν ὁ Ἄγριππας τῷ 728 ἀπὸ Ῥώμης, εἰς μνήμην τῶν κατὰ θάλασσαν αὐτοῦ νικῶν. Ὁ ναὸς οὗτος περιεστραχίζετο, ὡς γνωστὸν, ὑπὸ εὐρέως περιστύλου, καλουμένου Ἄργοναῦται διὰ τὰς κοσμοῦσας αὐτὸ ζωγραφίας. Ἐνταῦθα ὑπῆρχον προσέτι μάρμαρα, ἀνάγλυφα, ἀγάλματα παριστῶντα τρόπαια καὶ ἀπεικονίζοντα ἡττηθείσας ἐπαρχίας. Ἐπὶ τῶν ἀγαλμάτων ἐστηρίζοντο εἴτε οἱ ἀνδριάντες τῶν αὐτοκρατόρων, εἴτε οἱ τῶν στρατηγῶν ἐκείνων, ὅσοι εἰς τὰς ἐπαρχίας ἐθριάμβουσαν.

Ὁ ὑπεύθυνος Ε. ΠΑΠΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ.

ΤΥΠΟΙΣ ΒΟΥΓΓΡΑ καὶ Σ^α.